

Predlagatelj:
MARJAN POLJŠAK
ŽUPAN OBČINE AJDOVŠČINA

Datum: 22.06.2009

OBČINSKI SVET OBČINE AJDOVŠČINA

ZADEVA: **NAČRT RAZVOJA ODPRTEGA ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ V OBČINI AJDOVŠČINA**

GRADIVO PRIPRAVIL: Oddelek za investicije, gospodarstvo in gospodarske javne službe, Janez Furlan

PRISTOJNO DELOVNO
TELO OBČINSKEGA Odbor za gospodarstvo in gospodarske javne službe
SVETA:

Predlagam, da Občinski svet Občine Ajdovščina **na 30. redni seji dne 02.07.2009 obravnava in sprejme:**

PREDLOG SKLEPA 1

Na podlagi 33. člena Statuta Občine Ajdovščina (Uradno glasilo št. 7/99, Uradni list RS št. 2/02, 41/05, 92/05), je občinski svet na svoji _____ seji dne _____ sprejel naslednji

SKLEP O POTRITVI NAČRTA RAZVOJA ODPRTEGA ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ V OBČINI AJDOVŠČINA

Potrdi se načrt razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij za občino Ajdovščina, ki ga je izdelala RRA severne Primorske d.o.o. Nova Gorica, junija 2009.

Ta sklep prične veljati s potrditvijo na Občinskem svetu Občine Ajdovščina

Številka:381-01/09

Datum:

PREDLOG SKLEPA 2

Na podlagi 33. člena Statuta Občine Ajdovščina (Uradno glasilo št. 7/99, Uradni list RS št. 2/02, 41/05, 92/05), je občinski svet na svoji _____ seji dne _____ sprejel naslednji

SKLEP O PRIPRAVI SKUPNE PRIJAVE NA RAZPIS MINISTRSTVA ZA GOSPODARSTVO TER PRIPRAVI INVESTICIJSKE DOKUMENTACIJE

Občinski svet Občine Ajdovščina pooblašča župana Marjana Poljšaka, da v imenu Občine Ajdovščina pristopi k pripravi skupne prijave 10-ih občin na razpis Ministrstva za gospodarstvo ter v ta namen z občinami sklene ustrezno konzorcijsko pogodbo.

Župana se pooblasti, da za potrebe priprave prijave na razpis pripravi in potrdi ustrezno investicijsko dokumentacijo.

Ta sklep prične veljati s potrditvijo na Občinskem svetu Občine Ajdovščina

Številka:381-01/09

Datum:

OBRAZLOŽITEV:

1. Pravni temelj in ocena stanja na področju, ki ga sklep ureja

Podlage za sprejem načrta razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij so: Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023, Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013, Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, Strategija razvoja širokopasovnih omrežij v RS, Zakon o elektronskih komunikacijah (Ur.l.RS, št. 43/04, 129/06), Zakon o javno-zasebnem partnerstvu (Ur.l.RS, št. 127/06), Zakon o javnem naročanju (Ur.l.RS, št. 128/06), Priročnik za lokalne skupnosti, regionalne razvojne agencije, operaterje in ponudnike storitev pri projektu Gradnja, upravljanje in vzdrževanje odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v lokalni skupnosti, Regionalni razvojni program 2007-2013 Severne Primorske (Goriške statistične regije).

2. Razlogi za sprejem ter cilji in rešitve sklepa

Direktorat za elektronske komunikacije, je dne 8. 5. 2009 objavilo najavo javnega razpisa za sofinanciranje gradnje odprtih širokopasovnih omrežij v Sloveniji, ki predvideva, da se na ta razpis prijavi lokalna skupnost skupaj z izbranim izvajalcem gradnje in projektom, sprejetim na podlagi predhodnega postopka izbire izvajalca. Predmet javnega razpisa bo sofinanciranje gradnje odprtih širokopasovnih omrežij elektronskih komunikacij v lokalnih skupnostih na območjih belih lis, kjer je izkazan neobstoj komercialnega interesa za gradnjo omrežja, pri čemer se bodo kot upravičeni stroški upoštevali stroški priprave zasnove operacije (izdelava projekta in pridobitev potrebnih soglasij) in dokumentacije operacije za gradnjo in izvedbo del, stroški pridobitve vseh potrebnih dovoljenj in soglasij, stroški gradbenih del, stroški opremljanja ali odkupa prostorov za skupno uporabo obstoječih objektov omrežja le v obsegu, ki je nujno potreben za izvedbo operacije, stroški izvedbe pasivnega dela omrežja elektronskih komunikacij do končnih uporabnikov, stroški nadzora nad

gradnjo omrežja, ki jo izvede pooblaščen nadzornik, stroški vpisa infrastrukture v kataster komunalnih naprav, stroški opreme in materiala, ki so glede na specifične zahteve potrebni za izvedbo in stroški aktivne opreme.

Na zgoraj omenjeni javni razpis, se bo prijavila nosilna občina konzorcija skupaj z izbranim izvajalcem, ki bo s pooblastilom ostalih občin zastopala celotni konzorcij. K projektu so pristopile naslednje občine: Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerklje, Idrija, Kanal, Kobarid, Miren-Kostanjevica, Tolmin in Vipava. Skupaj imajo občine po zadnjem objavljenem seznamu belih lis 2.691 gospodinjstev. Ocenjena vrednost celotne operacije v javnem razpisu za izbor izvajalca bo znašala 8.073.000,00 EUR brez davka na dodano vrednost. Cilj občin je, da se projekt GOŠO začne izvajati v začetku leta 2010, skladno s tem je potrebno oddati prijavo na pristojno ministrstvo najpozneje v skladu z razpisnimi pogoji, ki bodo objavljeni v omenjenem javnem razpisu. Skupaj z občinami Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerklje, Idrija, Kanal, Kobarid, Miren-Kostanjevica, Tolmin in Vipava ugotavljajmo, da je za pridobitev sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, potrebno izpeljati naslednje postopke:

1. priprava in izdelava načrta razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v lokalni skupnosti,
2. priprava in razpisne dokumentacije in izvedba postopka za izbiro izvajalca po zakonu o javnih naročilih – 2.
3. Izdelava dokumenta identifikacije investicijskega projekta načrta razvoja GOŠO elektronskih komunikacij lokalne skupnosti
4. Izdelava pred investicijske študije in investicijskega programa za izbrani projekt na javnem razpisu
5. Prijava operacije na prvo odpiranje vlog 2. javnega razpisa, kar zahteva pripravo kompleksne dokumentacije po metodologiji Evropske komisije. Postopek prijave in usklajevanja med občinami bo vodila RRA severne Primorske d.o.o. Nova Gorica.

S sprejemom načrta razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij bo omogočena prijava projekta 10-ih občin na razpis MG, za namen fizične izgradnje omrežja. V postopku priprave prijave bo podobno kot ostale občine tudi Občina Ajdovščina poizkusila izpeljati potrebne postopke za umestitev dodatnih naselji ali delov naselji na seznam belih lis. V ta namen smo že zaprosili Telekom Slovenije d.d. za podatke o možnostih širokopasovnega dostopa na posameznih naslovih, sledila pa bo še izvedba ankete po posameznih gospodinjstvih na naslovih, kjer se bo izkazalo, da možnosti širokopasovnega priklopa ni oziroma da le ta v roku 24 mesecev ne bo zagotovljen.

3. Ocena finančnih in drugih posledic sprejema sklepa

Sprejem predlaganega sklepa bo imel za Občino Ajdovščina, v primeru pozitivnega rezultat na razpisu Ministrstva za gospodarstvo, pozitivne učinke. Za izvedbo projekta Občina Ajdovščina ne bo potrebovala zagotavljati lastnega deleža investicije, prav tako pa si bo vrednost DDV-ja lahko povrnila. Finančne posledice izvedbe projekta bodo vezane le na likvidnostno zagotavljanje sredstev v obdobju med plačilom situacije izvajalcu ter prejemom sredstev iz MG oziroma MF v primeru povračila DDV-a.

Občinskemu svetu predlagam, da predlagana sklepa sprejme.

ŽUPAN
Marjan POLJŠAK s.r.

OBČINA AJDOVŠČINA

Cesta 5. maja 6a, 5270 Ajdovščina
Telefon: 05/365 91 10
Faks: 05/365 91 33
Email: obcina@ajdovscina.si

NAČRT RAZVOJA ODPRTEGA ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ V OBČINI AJDOVŠČINA

Številka:

Verzija: 01

Izdelala: RRA severne Primorske d.o.o. Nova Gorica

Datum: junij 2009

Kazalo

1	NAMEN IZDELAVE NAČRTA	3
1.1	Uvod	3
1.2	Ključni dejavniki	4
1.3	Glavni cilji razpisa	4
2	TELEKOMUNIKACIJSKE STORITVE IN POMEN ŠIROKOPASOVNIH OMREŽIJ	6
2.1	Telekomunikacijske storitve in pomen IP	6
2.2	Pričakovane storitve v širokopasovnem omrežju	7
2.3	Pričakovane arhitekture omrežja in možne tehnologije.....	8
3	OPREDELITEV OBSTOJEČEGA STANJA	10
3.1	Splošen opis občine	10
3.1.1	Demografske značilnosti občine Ajdovščina	12
3.1.2	Gospodarstvo občine Ajdovščina.....	14
3.2	Prikaz infrastrukture v občini Ajdovščina.....	18
3.2.1	Cestno omrežje	18
3.2.2	Železniško omrežje	19
3.2.3	Letališča in heliporti.....	20
3.2.4	Kolesarsko omrežje.....	21
3.2.5	Ravnanje z odpadki.....	21
3.2.6	Vodovod	21
3.2.7	Kanalizacija	22
3.2.8	Predvidene investicije v občini Ajdovščina.....	23
3.3	Opredelitev sedanjega stanja na področju širokopasovnega omrežja	25
3.3.1	Povzetek stanja telekomunikacijskega omrežja in naprav na področju občine Ajdovščina - Telekom Slovenije d.d.	25
3.4	Grafični prikaz obstoječega stanja glede možnosti dostopa do širokopasovnega omrežja	29
3.5	Načrt razvoja širokopasovnega omrežja (minimalne zahteve kapacitete in pretočnosti sistema)	32
3.5.1	Potrebe končnih uporabnikov.....	32
3.6	Idejne skice.....	33
3.7	Kriteriji in opredelitev zahtev ki jih mora izpolnjevati ponudnik.....	34
3.8	Tehnične karakteristike širokopasovnega omrežja.....	38
3.9	Pogoji upravljanja z odprtim širokopasovnim omrežjem	42
4	IZVEDBENI NAČRT S TERMINSKIM PLANOM	44
4.1	Ocena investicijskih sredstev	45
4.2	Terminski plan.....	45

1 Namen izdelave načrta

1.1 Uvod

Načrt razvoja odprtega širokopasovnega »internetnega omrežja« (v nadaljevanju omrežje) v občini Ajdovščina (v nadaljevanju: Načrt razvoja ŠPO) opredeljuje območja, na katerih je končnim uporabnikom potrebno omogočiti dostop v omrežje, ter oceno potreb končnih uporabnikov. Načrt razvoja ŠPO je tudi del razpisne dokumentacije Javnega razpisa za izbiro izvajalca gradnje, upravljanja in vzdrževanja odprtega širokopasovnega omrežja v občini Ajdovščina.

Podlage za sprejem Načrta ŠPO so:

- Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023,
- Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013,
- Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013
- Strategija razvoja širokopasovnih omrežij v RS,
- Zakon o elektronskih komunikacijah (Ur.l.RS, št. 43/04, 129/06),
- Zakon o javno-zasebnem partnerstvu (Ur.l.RS, št. 127/06),
- Zakon o javnem naročanju (Ur.l.RS, št. 128/06),
- Priročnik za lokalne skupnosti, regionalne razvojne agencije, operaterje in ponudnike storitev pri projektu Gradnja, upravljanje in vzdrževanje odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v lokalni skupnosti,
- Regionalni razvojni program 2007-2013 Severne Primorske (Goriške statistične regije).
- Razvojni projekti občine Ajdovščina.

Potrebe končnih uporabnikov so ugotovljene na podlagi podatkov, ki smo jih pridobili na sestankih z županom ter na podlagi ocen strokovnjakov.

Na podlagi opravljenih pogovorov s predstavniki krajevnih skupnosti smo ugotovili, da obstaja velik interes ter tudi potrebe končnih uporabnikov po gradnji širokopasovnih omrežij.

V občini Ajdovščina obstajajo naselja, kjer ni možen dostop končnih uporabnikov (gospodinjstva, javne institucije, poslovni subjekti) do širokopasovnih povezav, oziroma je dostop le delno možen (zasedenost kablov).

Cilj gradnje odprtih širokopasovnih omrežij elektronskih komunikacij v občini Ajdovščina je, da se predvsem na območjih, kjer širokopasovna omrežja niso prisotna, zgradi odprta širokopasovna omrežja elektronskih komunikacij, ki bodo povezala vsa naselja v naši občini ter vse zainteresirane končne uporabnike s širokopasovnimi hrbtničnimi omrežji in ki bodo dostopna pod enakimi pogoji vsem zainteresiranim operaterjem in ponudnikom storitev.

Slednje bo omogočilo ponudbo vseh vrst storitev elektronskih komunikacij s strani vseh ponudnikov storitev in to vsem zainteresiranim končnim uporabnikom. Ugotavljamo, da v občini Ajdovščina obstajajo naselja, kjer vsem končnim uporabnikom (občanom, javnim institucijam, gospodarskim in drugim poslovnim subjektom) ni omogočen ali je samo nekaterim omogočen (zasedenost kablov), pa še tem z relativno majhno hitrostjo, dostop do širokopasovnega omrežja. Na območju celotne občine pa obstaja velik interes vseh končnih uporabnikov po možnosti dostopa do širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij. S tem bi spodbudili razvoj različnih storitev, povečali učinkovitost javnih institucij in gospodarstva, omogočili hitrejši dostop do znanja in razvoj podjetništva z visoko dodano vrednostjo tudi na podeželju.

Cilji so skladni s cilji regionalnih in lokalnih razvojnih programov ter usklajeni z najširšimi cilji SRS, ki so:

- trajnostno povečanje blaginje in kakovosti življenja vseh posameznic in posameznikov;
- povečanje globalne konkurenčnosti s spodbujanjem inovativnosti in podjetništva, razširjanjem uporabe informacijsko komunikacijske tehnologije ter z učinkovitim posodabljanjem in vlaganjem v učenje, izobraževanje, usposabljanje in raziskave in razvoj;
- hitrejši razvoj vseh regij in zmanjševanje zaostanka najmanj razvitih.

Cilji so skladni tudi s *smernico 9 Nacionalnega strateškega referenčnega okvirja (NSRO) za obdobje 2007-2013: Prehod v informacijsko družbo ter spodbujanje razširjenosti in učinkovite uporabe informacijsko-komunikacijskih tehnologij*:

Povečanje dostopnosti IKT s pospeševanjem razvoja širokopasovnih omrežij, naložb v pasivno infrastrukturo, vključevanje čim več prebivalstva v uporabo IKT in storitve informacijske družbe ter zagotavljanje e-vsebin v slovenskem jeziku. V okviru OP za krepitev regionalnih razvojnih potencialov se bo sofinancirala izgradnja širokopasovnega omrežja na območjih, kjer ni izkazanega ekonomskega interesa, e-vsebine in e-storitve pa se bodo razvijale v okviru operativnih programov za oba strukturalna sklada. Prednostne aktivnosti v okviru RP: pospeševanje razvoja in uporabe interneta ter izgradnja širokopasovnih omrežij; pospešeno uvajanje elektronskega poslovanja, vzpostavitev nacionalnega interoperabilnostnega okvira, zagotavljanje inovativnega okolja in spodbujanje razvoja naprednih produktov, aplikacij in storitev, kar bo spodbujalo vključenost prebivalstva v uporabo IKT in storitev informacijske družbe; spodbujanje razvoja e-vsebin – digitalizacija.

1.2 Ključni dejavniki

Ključni dejavnik za odločitev za izgradnjo širokopasovnega omrežja v okviru javnega razpisa in razpisa za financiranje s strani EU za neekonomska omrežja je nedostopnost širokopasovne povezave na določenih, odmaknjenih področjih občine Ajdovščina, ki onemogoča enakomeren razvoj celotnih območij občine. Ugotovili smo da ima take lastnosti pretežni del občine.

1.3 Glavni cilji razpisa

Občina Ajdovščina s projektom »gradnja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij« zasleduje cilje Strategije razvoja širokopasovnih omrežij v Sloveniji ki so sledeči:

- Vsem inštitucijam državne uprave in lokalne samouprave mora biti na varen način omogočena povezava v državno informacijsko omrežje HKOM, z zadovoljivo pasovno širino.
- Vsem raziskovalnim in izobraževalnim inštitucijam, kulturnim inštitucijam, predvsem pa knjižnicam in muzejem ter vsem zdravstvenim inštitucijam mora biti omogočena 100% širokopasovna priključenost.
- Vsem raziskovalcem in zaposlenim v raziskovalnih in izobraževalnih inštitucijah mora biti omogočen širokopasovni dostop od doma po razumni/privoščljivi ceni.
- Udeležencem v izobraževalnih procesih mora biti na voljo možnost dostopa do širokopasovnih storitev od doma po razumni/privoščljivi ceni.

- Raziskovalcem in zaposlenim v raziskovalnih in izobraževalnih inštitucijah in udeležencem v izobraževalnih procesih morajo biti na voljo storitve učenja na daljavo, ter druge storitve pomembne za njihovo delovanje.
- Vsem podjetjem mora biti omogočena 100% širokopasovna priključenost.
- Tehnološki parki in poslovne cone morajo biti povezani s širokopasovnim omrežjem preko optičnih povezav.
- Storitve morajo zaposlenim v gospodarstvu omogočati delo od doma na način, ki je primerljiv delu na delovnem mestu.
- Vsi operaterji morajo zagotoviti tajnost in zaupnost elektronskih komunikacij glede vsebine komunikacij v skladu z zahtevami standarda SLS ISO 17799.
- Vzpostavljen sistem avtentikacije in avtorizacije (certifikati) na področju državne uprave, lokalne samouprave, izobraževalnem, raziskovalnem, kulturnem in zdravstvenem področju.
- Neprekinjeno poslovanje (BCP).
- Zagotavljanje osnovnega nabora storitev v primeru elementarnih nesreč in naravnih katastrof ter predvsem podpora storitvam, kot so E122, e-klic, tele medicina,...

Kot že rečeno je glavni cilj gradnje širokopasovnega omrežja v občini Ajdovščina nadgradnja obstoječega omrežja občine ter povezati vse zainteresirane končne uporabnike pod enakimi pogoji za vse zainteresirane operaterje in ponudnike storitev na področjih, kjer sedaj širokopasovni dostop ni možen. Z uspešno izvedenim projektom se bo spodbudil razvoj različnih storitev, povečala se bo učinkovitost javnih institucij in gospodarstva, omogočil hitrejši dostop do znanja in pospešil razvoj podjetništva z visoko dodano vrednostjo tudi na podeželju.

2 Telekomunikacijske storitve in pomen širokopasovnih omrežij

Širokopasovna omrežja predstavljajo temelj vizije informacijske družbe, ki izvira iz evropskega akcijskega načrta eEurope2005, katerega namen je pospeševanje reform in posodobitev gospodarstev držav kandidatk, izboljšanje zmogljivosti obstoječih in ustanavljanje novih ustanov, izboljšanje globalne konkurenčnosti ter zagotovitev pogojev za izvajanje dejavnosti, ki se nanašajo na specifični položaj držav. Pomen širokopasovnih omrežij lahko primerjamo s pomenom cestne infrastrukture, železniškega prometa in električnega omrežja saj je le-ta dandanes, še bolj pa bo to izrazito v bližnji prihodnosti, postal ključna komponenta vsakodnevnega življenja s čimer oblikuje razvoj sodobne družbe.

2.1 Telekomunikacijske storitve in pomen IP

Strogo tehnično definirano je širokopasovno omrežje telekomunikacijsko prenosno omrežje, ki za prenos signalov uporablja različne prenosne medije s širokim uporabnim frekvenčnim območjem, razdeljenim na način, ki omogoča tvorjenje množice medsebojno neodvisnih kanalov za sočasni (simultani) prenos podatkov, govora in slike. Širokopasovnost v bistvu pomeni, da kanali omogočajo visoko kapaciteto prenosa »bitov«. Trenutno lahko za take štejejo tiste kanale katerih kapaciteta je večja v okviru omrežja vsaj 20 Mbit/s, medtem ko za pristopne točke pričakujemo več kot 5 Mbit/s. Trajne spodnje meje hitrosti prenosa podatkov, ki bi še ustrezali oznaki širokopasovnosti je zaradi hitrega razvoja tehnologije in s tem širine uporabljenega frekvenčnega pasu prenosnega medija nemogoče določiti (najnovejše definicije širokopasovnih storitev opredeljujejo, da se za širokopasovni priključek šteje dostop do širokopasovnih storitev s hitrostjo najmanj 2 Mbit/s proti uporabniku). Ravno zaradi tega je v projektu uporabljena tudi definicija širokopasovnosti s stališča uporabniške izkušnje končnega uporabnika. V tem smislu so širokopasovna omrežja vsa prenosna omrežja, ki uporabniku omogočajo stalno vključenost in veliko odzivnost pri interaktivni uporabi večpredstavnih aplikacij, storitev, in vsebin, ki so v praktični uporabi. V praksi, za domače uporabnike, to trenutno v Sloveniji pomeni predvsem uporabo tehnike ADSL (asimetrični naročniški digitalni vod), kablinskih modemov, in vrste brezžičnih omrežij v dostopu do hrbteničnih omrežij operaterjev. Takšna dostopovna omrežja omogočajo hitrosti večje od 1Mbit/s, kar zagotavlja solidno uporabniško izkušnjo pri uporabi večpredstavnih (multimedijskih) vsebin. Potrebno pa je opozoriti, da zahteve po hitrosti strmo naraščajo zaradi vedno zahtevnejših storitev ter potreb končnih uporabnikov. Standardna kakovost digitalne televizije že zahteva hitrosti prenosa vsaj 4 Mb/s, kar nakazuje trend razvoja storitev televizije širokega formata na velikih zaslonih in potrebo po še večjih prenosnih hitrostih v bližnji prihodnosti. Posebno poglavje je področje poslovnih uporabnikov, univerz in inštitutov, kjer se hitrosti 10 Mb/s že smatrajo kot majhne oziroma vedno več je takih ustanov, ki 100 Mb/s hitrosti nadomeščajo z hitrostjo 1Gbit/s

V spodnji tabeli so navedeni primeri vsakdanje praktične uporabe interneta ter minimalne in optimalne hitrosti, ki jih zahtevajo.

Tabela 1: Orientacijske minimalne in optimalne hitrosti pri praktičnih primerih uporabe

DEJAVNOST	MINIMALNA HITROST (kb/s)	OPTIMALNA HITROST (kb/s)
Brskanje po internetu	56	500
Delo na daljavo	128	2000
Videokonferenca dveh uporabnikov	128	1000
Učenje na daljavo	128	2000
Prenos (streaming) filmov v formatu DVD	300	2000 (novejši kodeki) 5000 (MPEG2)
Prenos (streaming) glasbe	64	500
Igranje iger v realnem času	128	1000
e-nakupovanje	56	500
e-bančne storitve	56	500
Digitalna TV (odvisno od kodeka in števila sprejemanja istočasnih programov)	500	5000 (SD), 6500 (HD), (novejši kodek), 20000 (HD, MPEG2)

Vir: Strategija razvoja širokopasovnih omrežij v Sloveniji

2.2 Pričakovane storitve v širokopasovnem omrežju

Širokopasovne konvergenčne storitve, aplikacije in vsebine danes predstavljajo pomemben integralni del današnje informacijske družbe oziroma prihajajoče družbe znanja.

Najpomembnejše so naslednje:

- informacijske storitve (novice, šport, vreme, prometne informacije, zabava, zanimivosti, horoskop, lokalne informacije, elektronski programski vodnik, itd.),
- komunikacijsko – sporočilne storitve (neposredno sporočanje – IM, e-pošta, SMS in MMS sporočila, videokonference, forumi in klepetalnice, storitev »vsak z vsakim« - P2P, IP telefonija, itd.),
- avdio – video storitve (internetna televizija – IPTV, »plačaj za ogled« – Pay Per View, video na zahtevo – Video on Demand, Osebni video snemalnik - Personal Video Recorder, avdio na zahtevo – Audio on Demand, itd),
- zabavne storitve (igre, igre na srečo, itd.),
- storitve inteligentne hiše,
- varnostne storitve,
- storitve za starostnike in ljudi s posebnimi potrebami (life-line, nadzor, itd.),
- e-izobraževanje,
- e-poslovanje (e-nakupovanje, e-bančništvo, itd.),
- druge storitve.

Širokopasovne storitve so dandanes nepogrešljiva infrastrukturna komponenta razvitih območij, kamor pa vse pogosteje sodijo tudi ne urbana področja. Pri čimer so še posebej pomembne za področja:

- dela in poslovanja (tudi e-država, itd.),
- izobraževanja (tudi e-izobraževanje, itd.),
- zabave
- kmečkega turizma,
- ...

Razvoj poteka v smeri konvergence, kar pomeni, da govorne storitve konvergirajo s storitvami videa, videa na zahtevo, podatkov, konferenc, dostopa do interneta,

neposrednega sporočanja, personalizacije in profilov, ter vzorcev, kontaktov, opomnikov, dostopa do imenikov, itd. Rezultat teh procesov v razvoju so integrirane platforme za poslovanje, delo, sodelovanje, izobraževanje, zabavo. Poleg samih širokopasovnih storitev so zelo pomembne še mnoge podporne funkcije, ki vključujejo varnost na nivoju uporabnika, vsebine in omrežja, imenike, certifikate, pomoč uporabnikom, upravljanje in nadzor.

2.3 Pričakovane arhitekture omrežja in možne tehnologije

Širokopasovne storitve se lahko zagotavljajo prek različnih žičnih in brezžičnih omrežij (kanalov). Kanal, preko katerega se danes zagotavljajo storitve postaja manj izpostavljen.

Vsaka posamezna tehnologija ima svoje posebne lastnosti, svoje prednosti in pomanjkljivosti (navedene v tabeli) in čeprav je širokopasovnost možno zagotoviti z različnimi tehnologijami, razpoložljivost oziroma omejitve le-teh zavirajo zagotavljanje povezljivosti na mnogo podeželskih območjih.

Najpomembnejša omrežja ter omrežne povezovalne storitve so:

- na fizičnem nivoju (optična omrežja, xDSL, CaTV, GSM/GPRS/EDGE, UMTS, Wi-Fi, Wi-Max, Ethernet, itd).
- na logičnem nivoju (IPv4, IPv6, navidezna zasebna omrežja, IPSec, MPLS, preklapljanje, usmerjanje, mobilnost, signalizacija, interworking med različnimi omrežji).

Slovenija ima danes več hrbteničnih omrežij (Telekom Slovenije, Elektro Slovenije, Slovenske Železnice, Družba za avtoceste Republike Slovenije, HKOM, ARNES, Univerze itd.). Z namenom optimalnejšega izkoriščanja razpoložljivih kapacitet je možna in smiselna sinergija med navedenimi omrežji. Širokopasovni dostop za rezidenčne in SOHO uporabnike se tipično zagotavlja preko tehnologij xDSL in CATV ter nekaterih alternativnih tehnologij (Wi-Fi, Wi-Max, itd.). Za večje uporabnike so dostopovna omrežja tipično optična. Nova omrežja pa tudi za rezidenčne uporabnike uporabljajo optične tehnologije.

Za povezovanje uporabnikov v okviru ene organizacijske enote (na primer povezovanje večjega števila izpostav večjega podjetja, povezave šol in raziskovalnih zavodov, itd.) se je velikokrat uporabljalo (fizično) ločeno omrežje. Zagotavljanje te funkcije omogočajo tudi varna navidezna zasebna omrežja preko različnih ponudnikov.

Navidezno zasebno omrežje je omrežje, ki omogoča varne zasebne oziroma privatne omrežne storitve na osnovi javne telekomunikacijske infrastrukture. Glede na pripadnost določenemu navideznemu zasebnemu omrežju, se promet različnih uporabnikov lahko različno obravnava (usmerja, tunelira, šifrira, itd.). To funkcionalnost opravljajo naprave, kot so strežniki za izbiro storitev (Service Selection Gateway), robni usmerjevalniki (Provider Edge Router), itd.

Za uporabnike (poslovne in rezidenčne) so pomembne storitve, s primerno kombinacijo cene in kakovosti.

Tabela 2: Pregled tehnik in tehnologij, ki so trenutno v uporabi in njihove značilnosti

Tehnologija	Medij dostopa	Hitrost	Vrednost investicije	Prednosti	Slabosti
3G mobilna telefonija (UMTS/HSDPA)	Radijske frekvence	384kb/s (max. 10Mbit/s v femtocelicah)	Visoka, potrebna je pridobitev koncesije	- Velika pokrivnost - Zagotavlja dostop v gibanju	- Relativno počasne povezave - prenosna hitrost se deli med uporabniki
FWA (WLAN, WiMax, UWB,...)	Radijske frekvence	Do 54 Mbit/s	Majhna, ni visokih pristojbin za uporabo frekvenčnega spektra, potrebne so enkratne dajatve za rabo omejenega frekvenčnega prostora, ni fizične gradnje lokalne zanke, je pa potrebno omrežje zgraditi	- Lahka in relativno poceni vzpostavitev omrežja - Nezapletena regulativa - Rešitev problema zadnjega km na področjih kjer je otežkočena izgradnja fiksnih omrežij	- Potrebna je pridobitev frekvenc, ki so omejene - Prenosna hitrost se deli med uporabniki
Satelitske povezave	Radijske frekvence	V povprečju do 1028kbit/s do uporabnika in 128kbit/s od uporabnika	Visoka začetna investicija, potrebna je instalacija satelitske antene in sprejemnika pri končnem uporabniku	- Enostavna vzpostavitev v ruralnih in oddaljenih predelih	- Visoki stroški končnega uporabnika - Zakasnitve pri prenosu podatkov lahko onemogočijo uporabo storitev v realnem času
Optika – AON (FTTH, FTTC)	Optična vlakna	Teoretično do 10Gb/s in več, odvisno od vrste prenosnega sistema. Praktične hitrosti na uporabnika so reda 100 Mbit/s (primerljivo s FastEthernet)	Draga zemeljska dela	- Praktično neomejena pasovna širina v primeru FTTH - Ponovna uporaba že obstoječih vodov	- Draga rešitev problema zadnjega km, ki je odvisna od zemeljskih del - Drage omrežne naprave in vmesniki
PON (FTTH, FTTB)	Optična vlakna, bakreni vodi	Optične povezave so napeljene ali direktno do uporabnika (FTTH) ali do objekta (FTTB). Povezave do razvoda dosegajo velike hitrosti, povezave do posameznih uporabnikov so tipično 100, 155 ali 1000 Mbit/s. Eno povezavo od razvoda do ponudnika si v objektu dli več uporabnikov	Draga zemeljska dela za glavno povezavo	- Velika pasovna širina na uporabnika - Pri FTTB so končni razvodi do uporabnika bakreni, kar poceni investicijo	
xDSL (ADSL, ADSL2+, VDSL, VDSL2, g.SHDSL,...)	Bakreni vodi (parica oz. par)	Odvisno od razdalje in uporabljene tehnologije v večini primerov do 1 – 8 Mbit/s do uporabnika in do 500 kbit/s od uporabnika (tipično 2 Mbit/s), v urbanih središčih pa do 20 Mbit/s do uporabnika (ADSL2+, VDSL). Pasovna širina na uporabnika je zagotovljena (kolikor dopuščajo šumne razmere na vodu) in se ne deli.	Srednja, uporablja se obstoječe omrežje telefonskih bakrenih paric – vodov	- Atraktivno z vidika ponovne uporabe obstoječe infrastrukture - Nove xDSL tehnologije so že razvite do te mere, da omogočajo trojček (IPTV, VoIP in podatkovni prenos) - razvoj xDSL tehnologij povečuje hitrost prenosa na obstoječi infrastrukturi	- Končni uporabnik mora biti v krogu prbl. 5 km od zadnje dostopovne točke xDSL - Odvisnost prenosne hitrosti od razdalje
PLC (Power Line Communications)	Obstoječe elektro – omrežje	Maksimalne hitrosti segajo do 50 Mbit/s. Praktično dosežene hitrosti so bistveno nižje in dosegajo povprečno 500 kbit/s do nekaj Mbit/s. Vsi uporabniki na enem segmentu (fazi) si deli jo pasovno širino.	Srednja, potrebne so modifikacije na transformatorjih	- Ni potrebno dodatno ožičenje v objektih	- Omejitve glede razdalj, slabljenja signala in interferenc; dejanska hitrost je bistveno odvisna od teh parametrov ter časovno zelo premenljiva - Dejanska hitrost prenosa je nizka - Zapletena regulativa - Razvojna faza
Kabelski sistem	Kabelska hibridna omrežja	Souporaba do 36 Mbit/s do uporabnika in do 10 Mbit/s od uporabnika na pasovni širini enega TV kanala. Tipične hitrosti na enega uporabnika so v obsegu od 128 kbit/s do nekaj Mbit/s	Potrebna je nadgradnja obstoječe infrastrukture za doseganje dvosmernega prenosa podatkov	- Vezano na TV omrežje – lahek dostop do končnega uporabnika - Novi standardi omogočajo združevanje več kanalov, s čimer se bodo hitrosti povečale	- Draga nadgradnja obstoječe infrastrukture - Delitev prenosne hitrosti med uporabniki na istem segmentu omrežja

Vir: Strategija razvoja širokopasovnih omrežij v Sloveniji

3 Opredelitev obstoječega stanja

3.1 Splošen opis občine

Občina Ajdovščina se nahaja v zahodnem delu republike Slovenije v območju severnoprimske statistične regije.

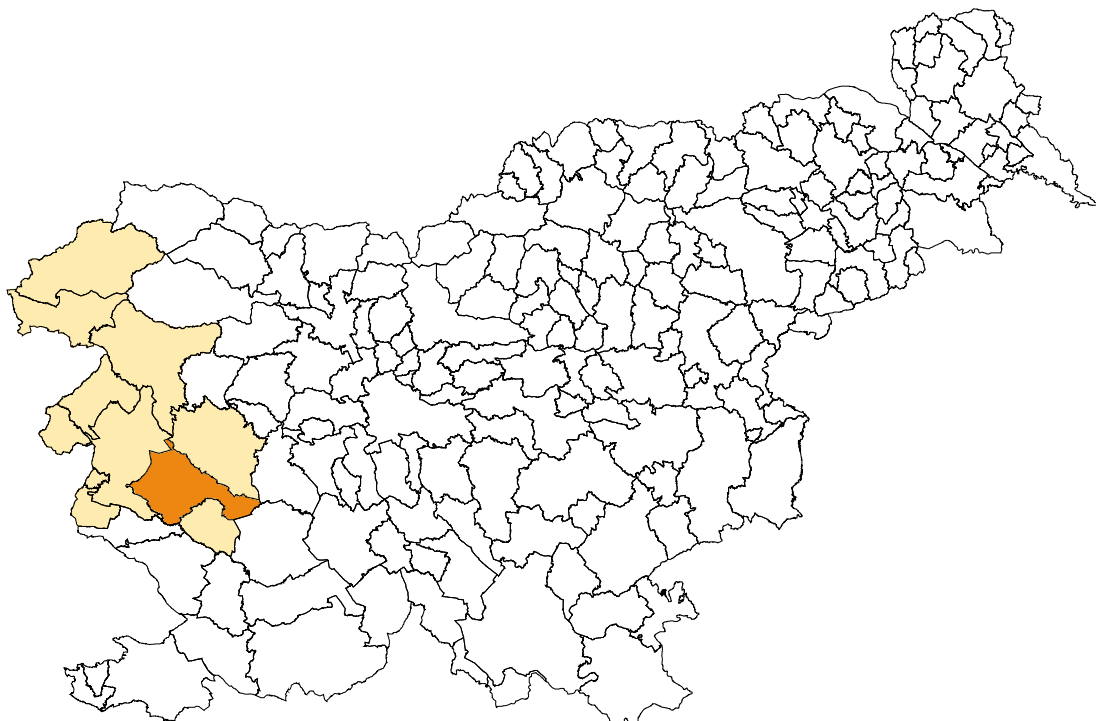
Občina meji na zahodu na mestno občino Novo Gorico, na SV občino Idrijo, na vzhodu na občino Logatec, na JV na občino Postojna, na jugu na občino Vipava, na JZ na občino Komen. Občina ne meji na nobeno izmed sosednjih držav.

Lega v Vipavski dolini prispeva geostrateški pomen občini. Dolina je od nekdanj pomembna prometna transverzala. Skozi dolino pelje glavna cesta ter hitra cesta Podnanos-Selo oziroma v nadaljevanju avtocesta Selo-Vrtojba. V gradnji je odsek hitre ceste čez Rebrnice med Razdrtim in Podnanosom (rok izgradnje 2007). V mestu Ajdovščina se končuje krak železniške proge. Civilno letališče s svojo tradicijo in lokacijo zaokrožuje prometno povezavo s širšim prostorom.

Površina občine Ajdovščine je 245,2 km². Najvišja točka občine Ajdovščine je vrh Malega Golaka (1495m n.m.v.), najnižja pa rokav reke Vipave pod Batujami (60 m).

Občina obsega osrednji del Vipavske doline vključno z južno ležečimi Vipavskimi griči in severno ležečim pobočjem Trnovske planote. Osrednji del občine predstavlja kotlina Vipavske doline (100m nmv), severno od nje se dviguje kraška planota Trnovskega gozda, ki obsega pobočja Čavna (1100m nmv), Gore (800m nmv) in Hrušice (800-1200m nmv), južno od nje se dvigujejo Vipavski griči (300-400 m nmv).

Slika 1: Položaj občine v širšem prostoru

Vir: Statistični urad republike Slovenije

Občina Ajdovščina je ena od 210 občin v Republiki Sloveniji in leži na zahodu Slovenije. Obsega 45 naselij.

Slika 2: Sosednje občine v občini Ajdovščina

Vir: ATLAS OKOLJA

Prebivalcev občine je 18095 in živijo v naseljih Ajdovščina, Batuje, Bela, Brje, Budanje, Cesta, Col, Črniče, Dobravlje, Dolenje, Dolga Poljana, Gaberje, Gojače, Gozd, Grivče, Kamnje, Kovk, Kožmani, Križna gora, Lokavec, Male Žablje, Malo Polje, Malovše, Otlica, Plače, Planina, Podkraj, Potoče, Predmeja, Ravne, Selo, Skrilje, Stomaž, Šmarje, Tevče, Ustje, Velike Žablje, Vipavski Križ, Višnje, Vodice, Vrtovče, Vrtovin, Zavino, Žagolič, Žapuže.

3.1.1 Demografske značilnosti občine Ajdovščina

Tabela 3: Demografski podatki občine Ajdovščina

Naselje	Prebivalstvo			Gospodinjstva		Družine	*Stavbe s stanovanji	Stanovanja	
	skupaj	moški	ženske	skupaj	povprečna velikost			skupaj	*Povprečno na stavbo s stanovanji
Ajdovščina	18095	9004	9091	5720	3,1	4835	4895	6478	1,3
Ajdovščina	6373	3163	3210	2111	2,9	1690	1125	2280	2,0
Batuje	322	159	163	106	3,0	89	98	119	1,2
Bela	32	13	19	7	4,6	8	6	7	1,2
Brje	382	192	190	107	3,6	104	138	146	1,1
Budanje	780	394	386	214	3,6	198	216	233	1,1
Cesta	494	253	241	155	3,2	145	135	166	1,2
Col	498	250	248	152	3,3	130	141	160	1,1
Črniče	405	200	205	140	2,9	110	142	166	1,2
Dobravlje	410	198	212	132	3,1	115	148	162	1,1
Dolenje	131	65	66	35	3,7	40	36	38	1,1
Dolga Poljana	303	156	147	98	3,1	80	99	112	1,1
Gaberje	151	66	85	50	3,0	37	84	86	1,0
Gojače	151	76	75	49	3,1	42	53	58	1,1
Gozd	127	57	70	36	3,5	31	35	42	1,2
Grivče	68	30	38	22	3,1	17	20	22	1,1
Kamnje	195	97	98	65	3,0	52	79	85	1,1
Kovk	135	72	63	38	3,6	34	39	41	1,1
Kožmani	109	59	50	34	3,2	30	30	37	1,2
Križna Gora	7	4	3	3	2,3	3	9	9	1,0
Lokavec	1002	480	522	322	3,1	259	300	345	1,2
Male Žablje	277	133	144	94	3,0	82	109	116	1,1
Malo Polje	82	43	39	23	3,6	22	21	25	1,2
Malovše	113	55	58	34	3,3	30	43	44	1,0
Otlica	319	171	148	89	3,6	84	106	118	1,1
Plače	207	99	108	62	3,3	57	62	70	1,1
Planina	438	210	228	126	3,5	117	140	147	1,1
Podkraj	437	217	220	124	3,5	114	125	134	1,1
Potoče	198	100	98	61	3,3	55	66	69	1,1
Predmeja	363	189	174	133	2,7	99	151	184	1,2
Ravne	131	67	64	41	3,2	36	40	42	1,1
Selo	376	183	193	121	3,1	104	123	139	1,1
Skrilje	257	130	127	91	2,8	71	103	113	1,1
Stomaž	282	141	141	77	3,7	69	90	99	1,1
Šmarje	175	84	91	54	3,2	48	61	66	1,1
Tevče	89	38	51	25	3,6	25	27	28	1,0
Ustje	385	187	198	119	3,2	110	106	120	1,1
Velike Žablje	330	172	158	94	3,5	83	108	115	1,1
Vipavski Križ	181	98	83	62	2,9	49	65	74	1,1
Višnje	170	93	77	44	3,9	43	41	48	1,2
Vodice	51	28	23	16	3,2	12	18	21	1,2
Vrtovče	93	50	43	30	3,1	28	41	41	1,0
Vrtovin	478	241	237	162	3,0	129	155	172	1,1
Zavino	90	45	45	29	3,1	28	34	39	1,2
Žagolič	130	64	66	33	3,9	31	26	30	1,2
Žapuže	368	182	186	100	3,7	95	101	110	1,1

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, Popis 2002

Legenda:

	Bela lisa
	Delna bela lisa
	Ni bela lisa

Ob popisu prebivalstva 2002 je občina imela 18095 prebivalcev, od tega 9004 moških in 9091 žensk. V občini je v povprečju eni osebi pripadlo 26,60 m² stanovanjskih površin, osebe pa so prebivale v skupaj 5720 gospodinjstvih in 4835 družinah. Med prebivalci občine Ajdovščina je bilo ob popisu 8326 oseb delovno aktivnih, od tega 394 brezposelnih. Študentov v letu 2007 je bilo 1317.

Na seznam belih lis so uvrščena naslednja naselja: Bela, Gozd, Križna gora, Podkraj, Vodice. Z delno pokritostjo dostopa širokopasovnih storitev sta zavedeni naselje Bela in Gozd. Ostala tri naselja (Križna gora, Podkraj in Vodice), so zavedena v celoti kot bele lise. V skladu z navodili Direktorata za elektronske komunikacije in pošto, potekajo še usklajevanja z nacionalnim operaterjem glede števila gospodinjstev po naseljih objavljenih v seznamu belih lis. Dokončno število gospodinjstev po posameznih naseljih občine Ajdovščina mora biti usklajeno do oddaje prijave operacije na 2. javni razpis gradnjo, upravljanje in vzdrževanje odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v lokalni skupnosti.

Tabela 4: Prebivalci občine Ajdovščina razvrščeni v starostne skupine

STAROSTNE SKUPINE	ŠTEVILO OBČANOV	DELEŽ (v %)	KOMULATIVA (v %)
0- let	156	0,86	0,86
1-6 let	1049	5,54	6,40
7-14 let	1828	8,89	14,43
15-18 let	956	5,23	19,66
19-26 let	2222	11,92	31,58
27-64 let	9182	52,85	84,43
65+ let	2702	14,71	100
Skupaj	18095	100	

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, Popis 2002, preračunan na občine veljavne 1.1.2007

Kot je razvidno iz zgornje tabele 4 je v občini okoli 31,58 % prebivalcev mlajših od 26 let, okoli 19,66 % prebivalcev pa je celo mlajših od 18 let, kar je še posebej pomemben podatek glede na to da so aktivni, vsakodnevni uporabniki širokopasovnih storitev pretežno predstavniki mlajše populacije.

Ajdovščina je upravni in oskrbni center občine Ajdovščina, na katerega gravitira celotno funkcijsko območje občine, ki ga sestavlja 45 naselij.

Po številu prebivalcev so naselja razvrščena:

- do 50 prebivalcev: Bela, Križna Gora, Vodice
- od 50 do 200 prebivalcev: Dolenje, Gaberje, Gojače, Gozd, Grivče, Kovk, Kožmani, Malo Polje, Malovše, Plače, Potoče, Ravne, Šmarje, Tevče, Vipavski Križ, Višnje, Vrtovče, Zavino, Žagolič
- od 200 do 300 prebivalcev: Batuje, Kamnje, Male Žablje, Skrilje, Stomaž
- od 300 do 500 prebivalcev: Brje, Cesta, Col, Črniče, Dobravlje, Dolga Poljana, Otlica, Planina, Podkraj, Predmeja, Selo, Ustje, Velike Žablje, Vrtovin, Žapuže
- od 500 do 1.000 prebivalcev: Budanje, Lokavec
- od 1000 do 5000 prebivalcev: /
- nad 5000 prebivalcev: Ajdovščina

3.1.2 Gospodarstvo občine Ajdovščina

Neto dobiček na zaposlenega je v polovici občin Goriške statistične regije nižji od neto dobička na zaposlenega na državni ravni. Dodana vrednost na zaposlenega je nad povprečjem v treh občinah, in sicer v občini Kanal, mestni občini Nova Gorica ter občini Idrija (v vseh občinah je vsaj po en močan gospodarski subjekt: Salonit Anhovo v Kanalu, HIT v Novi Gorici, ter Kolektor in Hidria v Idriji). Plače na zaposlenega so glede na regijsko in državno povprečje nadpovprečne v občinah Ajdovščina, Idrija, Kanal, Nova Gorica ter Tolmin. V ostalih občinah ni tako močnih gospodarskih subjektov, da bi bile plače v regijskem povprečju. Pri deležu izvoza je vidna problematika gospodarstva subregij. Poleg občin Bovec (TKK in Iskra Bovec) in Cerklje (Eta Cerklje), ki imata skoraj tričetrtinski delež izvoza, imata še občini Šempeter-Vrtojba (Iskra Avtoelektrika) in Idrija nadpovprečni delež izvoza v celotnem prometu glede na regijsko povprečje. S posebno nizko stopnjo deleža izvoza izstopajo občine Brda, Vipava in Kanal.

Delež podjetij z večjim številom zaposlenih zmanjšuje odstotek v številu vseh slovenskih gospodarskih družb (0,6%, glede na število prebivalcev bi jih bilo v povprečju 0,9%). Število zaposlenih presega slovensko povprečje. Ajdovske gospodarske družbe precej zaostajajo za slovenskim povprečjem pri deležu čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu. Dodana vrednost na zaposlenega je v Ajdovščini nekoliko pod slovenskim povprečjem.

Mesto Ajdovščina je tradicionalno industrijsko mesto, tako da gospodarska struktura v občini Ajdovščina še vedno temelji na sekundarnem sektorju. Po osamosvojitvi je nastalo veliko družb z omejeno odgovornostjo. Starejša podjetja so relativno dobro preživela prestrukturiranje: v stečajju je zaključilo samo Kovinsko, ostala podjetja pa so z zmanjševanjem števila zaposlenih bolj ali manj uspešno preživela vsa ta leta.

Primarni sektor zajema dejavnosti kmetijstva in gozdarstva. Natančnega pregleda nad stanjem v kmetijstvu ni na voljo, saj so le redke kmetije organizirane kot poslovni subjekti, tako zbrani podatki veljajo le za kmečka gospodarstva, vpisana v register podjetij. Sicer so zbrani kazalci pri primarnem sektorju zelo ugodni, morda celo najboljši izmed štirih sektorjev. Pomen kmetijske dejavnosti je tako precej večji od razpoložljivih statističnih podatkov.

Gozdno gospodarstvo deluje pod upravo SGG Tolmin s sedežem v Tolminu, zato ne štejejo v bilanco Ajdovščine.

V Ajdovščini sekundarni sektor še vedno zavzema daleč največji delež v gospodarstvu (ustvari več kot 85 % vseh prihodkov od prodaje v občini), kar seveda pomeni neugodno gospodarsko strukturo v občini. Terciarni (dobrih 11 % vseh prihodkov od prodaje), predvsem pa kvartarni sektor (dobra 2,5 % vseh prihodkov od prodaje) sta v primerjavi s sekundarnim praktično zanemarljiva.

Najpomembnejši dejavnosti sta gradbeništvo (Primorje in veliko manjših gradbenikov; ustvarijo več kot 45 % vseh prihodkov od prodaje v občini) in predelovalna dejavnost (Fructal, Lipa, Tekstina, Mlinotest,...; ustvarijo dobrih 40 % vseh prihodkov od prodaje občine). Sledijo trgovina in sorodne dejavnosti, promet, skladiščenje in zveze ter poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve.

V zadnjih letih je zaznaven trend zmanjševanja števila zaposlenih v živilsko predelovalni in tekstilni industriji.

Velik problem občine Ajdovščina predstavlja terciarni sektor, torej storitvene dejavnosti. Stanje v tej dejavnosti se ne izboljšuje, ampak celo slabša. V celotnem sektorju so se v obdobju 2001 – 2002 obravnavani kazalci poslabšali, vrednost kazalca 'čisti dobiček/prihodek' je v letu 2002 padel na skromnih 0,009, kar pomeni, da je delež čistega dobička v prihodkih nižji od 1 %. Gledano po dejavnostih velja izpostaviti 'trgovino, popravilo motornih vozil in izdelkov široke potrošnje', ki je najpomembnejša dejavnost v sektorju, hkrati

pa je tudi najbolj nazadovala v obdobju 2001 – 2002. Nazadovali so prav vsi kazalci, spet pa velja izpostaviti 'čisti dobiček/prihodek', ki je iz vrednosti 0,019 v letu 2001, leta 2002 padel na 0,003. Problem je tudi gostinstvo, kjer še ne kaže na pozitivne čiste dobičke.

Stanje je veliko bolj optimistično v kvartarnem sektorju, kjer se čisti dobički povečujejo nadpovprečno glede na prihodke (rast iz 0,028 na 0,047). Tukaj velja izpostaviti 'poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve', ki je najpomembnejša dejavnost v panogi. Ta dejavnost je izmed vseh dejavnosti (vseh sektorjev) v letu 2002 izkazala najvišji delež čistega dobička v prihodkih – dobrih 8 % (0,081).

Tabela 5: Število poslovnih subjektov v občini Ajdovščina

Podjetja (C-K) po občinah, Slovenija, letno, 2009
1.621

Vir: AJPES, iPRS

Po podatkih Ajpes je imelo v občini Ajdovščina leta 2009 sedež 1.621 poslovnih subjektov.

Kot je razvidno iz tabele 6 se v naselju Ajdovščina nahaja 46,08% vseh poslovnih subjektov. Izstopata še naselji Budanje s 4,81 % in Selo z 2,53 % poslovnih subjektov. Preostalih 46,58 % poslovnih subjektov pa je porazdeljeno po ostalih naseljih občine.

TABELA 6: Število poslovnih subjektov po naseljih v občini Ajdovščina

Naselje	Število poslovnih subjektov	delež v%
Ajdovščina	747	46,08
Batuje	32	1,97
Bela	0	0,00
Brje	28	1,73
Budanje	78	4,81
Cesta	47	2,90
Col	39	2,41
Črniče	22	1,36
Dobravlje	30	1,85
Dolenje	6	0,37
Dolga Poljana	21	1,30
Gaberje	9	0,56
Gojače	15	0,93
Gozd	2	0,12
Grivče	3	0,19
Kamnje	14	0,86
Kovk	5	0,31
Kožmani	3	0,19
Križna gora	0	0,00
Lokavec	91	5,61
Male Žablje	20	1,23
Malo Polje	6	0,37
Malovše	4	0,25
Otlica	24	1,48
Plače	11	0,68
Planina	25	1,54
Podkraj	24	1,48
Potoče	19	1,17
Predmeja	27	1,67
Ravne	5	0,31
Selo	41	2,53
Skrilje	17	1,05
Stomaž	9	0,56
Šmarje	10	0,62
Tevče	4	0,25
Ustje	27	1,67
Velike Žablje	57	3,52
Vipavski Križ	7	0,43
Višnje	10	0,62
Vodice	10	0,62
Vrtovče	5	0,31
Vrtovin	32	1,97
Zavino	4	0,25
Žagolič	5	0,31
Žapuže	26	1,60
SKUPAJ	1.621	100

Vir: IBON, iPRS

Območja za razvoj gospodarstva v občini Ajdovščina

V urbanih naseljih se omogoča zadostno ponudbo funkcionalno in tehnološko različnih infrastrukturno opremljenih površin za industrijo, proizvodno obrt in druge oblike podjetništva. Zagotavlja se pogoje za razvoj sodobno opremljenih gospodarskih con in tehnoloških parkov na nacionalni ravni v širšem območju središč nacionalnega pomena, na regionalni ravni v območjih središč regionalnega pomena ter na lokalni ravni v tistih lokalnih središčih, ki ustrezajo predpisanim prostorskim kriterijem.

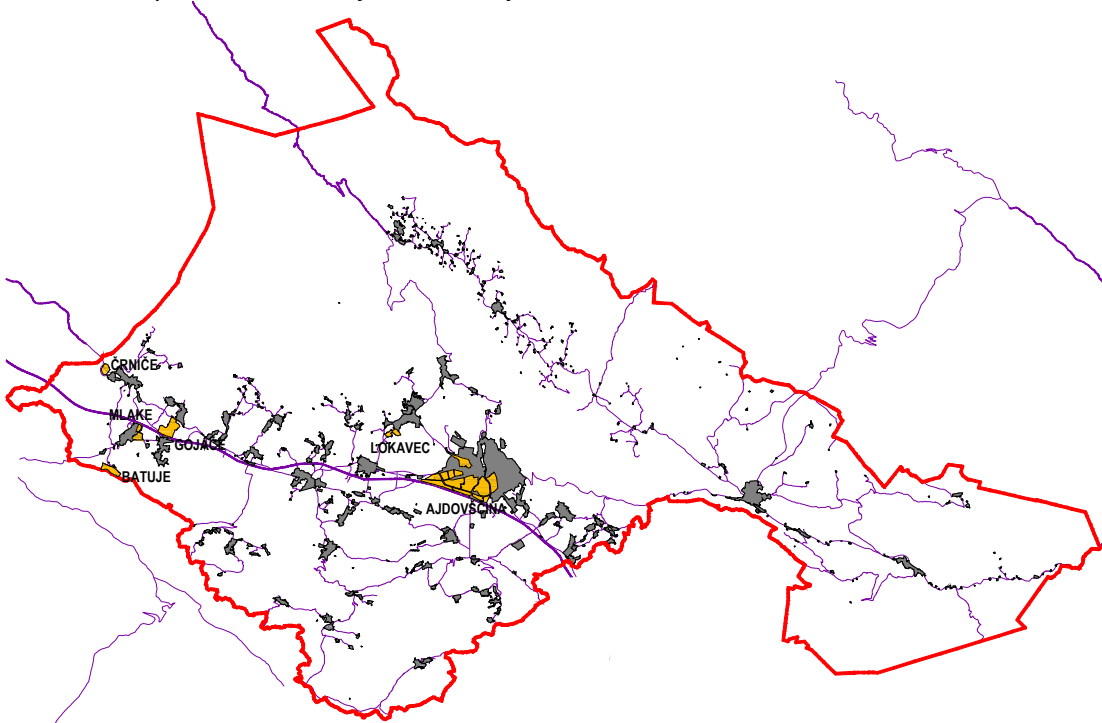
Pri razvoju gospodarskih con se poleg družbeno ekonomskih pogojev, zagotovljenega zaledja kapitala ter znanja na področju visoke tehnologije in delovne sile, upošteva tudi prostorske kriterije, in sicer: optimalno povezavo s prometnim in energetskim omrežjem ter z drugo infrastrukturno opremljenostjo; bližino in velikost že obstoječih gospodarskih con ter prometnih terminalov; velikost naselij, njihovo vlogo v urbanem sistemu in dostopnost do predvidenih lokacij gospodarskih con; prostorske možnosti in omejitve, ki izhajajo iz stanja ali značilnosti naravne in kulturne krajine, v katero se posamezna gospodarska cona umešča.

Gospodarske cone se v naselju umeščajo ob prometno vozliščnih lokacijah tako, da so dobro povezane z železniškim in cestnim omrežjem, ki omogoča javni prevoz na delo z vseh območij regije in sosednjih regij. Izkoristi se tudi bližino obstoječe infrastrukture, kot so pristanišče, letališče ter razpoložljivost električne energije večjih kapacitet in moči. Pri izbiri lokacije se preveri možnosti prenove in sanacije opuščenih industrijskih, komunalnih, prometnih in podobnih območij. Območja nekdanje industrije, ki izpolnjujejo prostorske, okoljske, infrastrukturne in druge pogoje sodobnih proizvodnih parkov, se ponovno usposobi za proizvodne namene.

Razmestitev proizvodnih dejavnosti ne sme poslabšati bivalnih in delovnih razmer v neposredni okolici in ne sme zmanjševati dostopnosti do drugih območij.

V občini Ajdovščina je več industrijskih in obrtnih con, daleč največja je v mestu Ajdovščina, ki razpolaga z obsežnim rezervatom nepozidanih zemljišč, druga največja je poslovno obrtna cona v Gojačah.

Slika 3: Gospodarska območja v občini Ajdovščina.

V Občini Ajdovščina je urejenih oziroma v urejanju 18 gospodarskih območij. Vanje štejejo obrtne, industrijske, poslovno obrtne cone. Za posamezna gospodarska območja je pripravljen pregled pozidanosti. Zasedene površine vključujejo tista zemljišča na katerih stojijo gospodarski objekti, ki so v uporabi in njihova funkcionalna zemljišča. Zemljišča pozidana z manjšimi objekti, oziroma zunanje površine, ki niso racionalno izkoriščena sodijo v skupino slabe izrabe. Na teh zemljiščih so še določeni prostorski potenciali za pozidavo z gospodarskimi objekti. Del zasedenih površin znotraj proizvodnih območij zasedajo negospodarski objekti – stanovanja. Ta območja so posebej označena. Nezasedene površine še ne izkazujejo prostih površin za pozidavo. Evidenca izdanih gradbenih dovoljenj še ni vzpostavljena. Obsežna zemljišča, ki so postala zazidljiva ob zadnji spremembi prostorskega plana, so v postopku urejanja prostorske in projektne dokumentacije. Nezasedena zemljišča za drugi namen so zemljišča, ki bi jim bilo potrebno v SPRO nameniti drugačno rabo.

Razmerje med nezasedenimi ter bolj ali manj zasedenimi zemljišči (51:48) ne izkazuje dejanskega stanja neizkoriščenih površin, temveč zgolj razmerje med obstoječimi pozidanimi površinami in razpoložljivim prostorskim potencialom.

3.2 Prikaz infrastrukture v občini Ajdovščina

V spodnjih opisih in slikah je prikazana infrastruktura in preostale prostorske sestavine na področju občine Ajdovščina.

3.2.1 Cestno omrežje

Državne ceste:

Osnovno državno cestno omrežje tvori omrežje daljinskih cestnih povezav mednarodnega pomena, omrežje cestnih povezav čezmejnega pomena in omrežje cestnih povezav nacionalnega pomena. Cestno omrežje med seboj prometno povezuje slovenska središča mednarodnega pomena, slovenska središča nacionalnega pomena in regionalna središča ter jih povezuje z mednarodnim evropskim in čezmejnim prostorom.

Na omrežje daljinskih cestnih povezav mednarodnega pomena se navezujejo cestne povezave čezmejnega pomena v smereh od Razdrtega preko Nove Gorice in naprej proti Vidmu.

Na osnovno državno cestno omrežje se navezuje cestne povezave regionalnega pomena s katerimi se prometno povezuje medobčinska in pomembnejša lokalna središča ter za državo pomembna turistična in obmejna območja.

Naselja v občini se z naselji v sosednjih občinah ali z naselji in deli naselij v sami občini povezuje s cestnimi povezavami lokalnega pomena.

Na to omrežje /daljinskih cestnih povezav/ se priključuje tudi območje občine Ajdovščina. Občino preči hitra cesta H4 Vipava-Ajdovščina Selo s priključkoma v Ajdovščini in Selu. Hitra cesta je osnovna prometna povezava, na katero se priključujejo ostale regionalne ceste.

Hitra cesta H4 je v upravljanju Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji. Regionalne ceste so v upravljanju Direkcije Republike Slovenije za ceste.

Varovalni pas, merjen od zunanjega roba cestnega sveta na vsako stran hitre ceste znaša 35m; pri regionalni cesti znaša 15m.

Omrežje državnih cest je relativno dobro razvito. Obstoječa hitra cesta omogoča dobro povezavo z Novo Gorico – središčem nacionalnega pomena in sosednjo državo Italijo. Z dokončanjem izgradnje hitre ceste do priključka na avtocesto na Razdrtem bo omogočena ustrezna povezava v smeri Ljubljane in Kopra.

Neustrezno je stanje na regionalni cesti Kalce – Hrušica – Col, kjer je nujna sanacija vozišča in zaščita brežin – plazovitost. Potrebe po sanaciji plazov so tudi pri cestah Črni vrh – Col – Ajdovščina in Ajdovščina – Predmeja – Lokve.

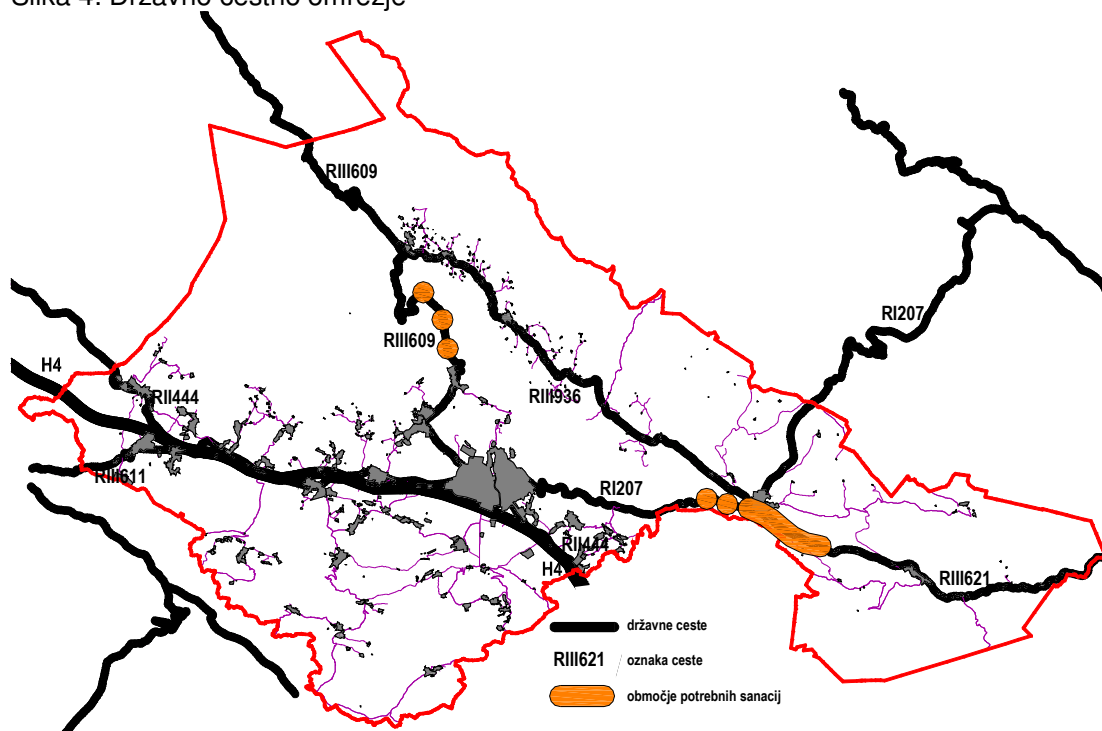
Občinske ceste:

Skupna dolžina vseh lokalnih cest v občini znaša 134,465 km, dolžina javnih poti znaša 117,905 km. Skupna dolžina vseh občinski cest znaša 252,370 km. V upravljanju Občine Ajdovščina so še javne poti in ulice. Ulični sistem je samo v mestu Ajdovščina.

Z naraščanjem prometa in dnevnih migracij se stanje javne cestne infrastrukture slabša. Problematično je vzdrževanje, ki je pogojeno z lokalnimi iniciativami in naravnimi nesrečami. Z intenziviranjem izrabe podeželskega prostora bo potreben sistematičen pristop do investicijskega vzdrževanja cest v javnem upravljanju.

Področje občinski cest ureja sprejeti Odlok o občinskih cestah UL RS 20-2001, 79-2003, 26-2004. Sprejet je tudi Odlok o kategorizaciji občinskih cest v občini Ajdovščina UG št. 16/98, UL RS 60-2002, UL RS 125-2004.

Slika 4: Državno cestno omrežje

Vir: Lastni

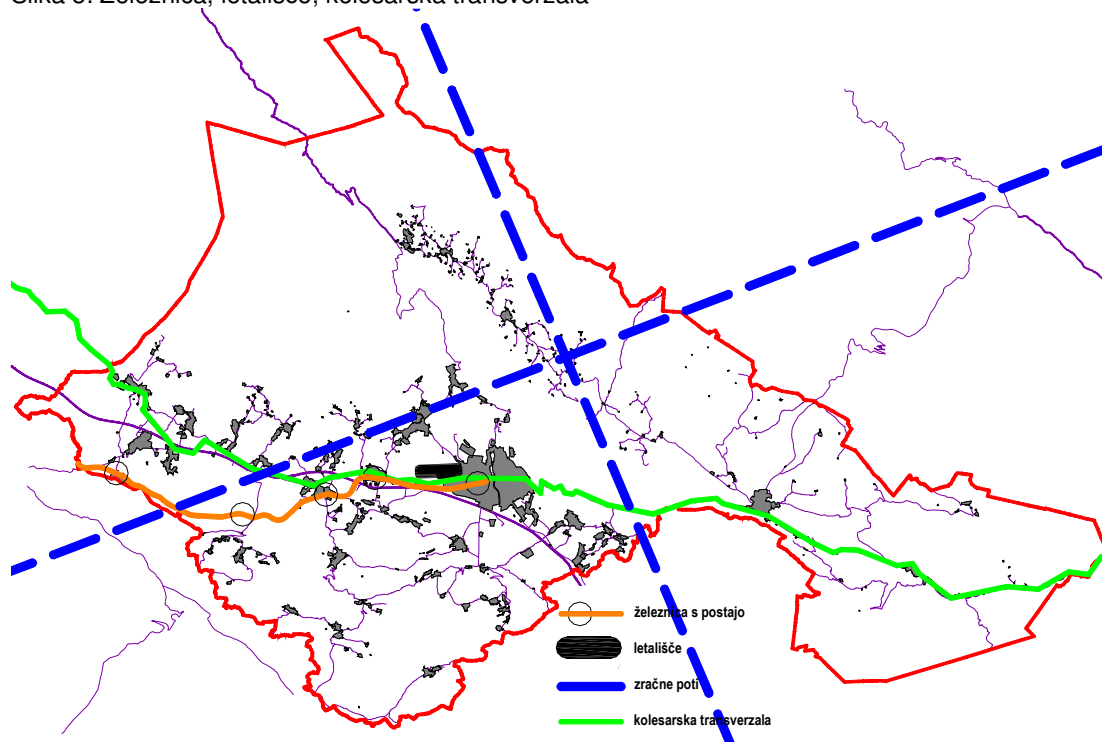
3.2.2 Železniško omrežje

V občini poteka regionalna proga št. 72 Prvačina – Ajdovščina v dolžini 12,369km. Varovalni progovni pas je širok 2x200m (zemljiški pas na obeh straneh proge, računano od osi skrajnih tirov).

Železniška proga povezuje mesto Ajdovščina preko lokalnih železniških postaj s Prvačino in v nadaljevanju z Novo Gorico proti soškemu koridorju in v nadaljevanju

proti Sežani proti Trstu, Kopru in Ljubljani. Železniški promet obsega potniško povezavo z Novo Gorico (2x dnevno) in tovorni promet z mestom Ajdovščina. Železniška povezava je za potniški promet slabo primerna; za tovorni promet pa premalo izkoriščena. Zemljišča v gospodarskih conah, ki mejijo na železnico bi bilo potrebno prednostno rezervirati za dejavnosti, ki potrebujejo industrijske tire.

Slika 5: Železnica, letališče, kolesarska transverzala

Vir: Lastni

3.2.3 Letališča in heliporti

Na zahodnem robu mesta Ajdovščina se nahaja športno letališče Ajdovščina. Vpisano je v registru športnih letališč Republike Slovenije kot letališče referenčne kode »2B« ICAO. Preko območja občine Ajdovščina potekajo zračne poti. Območje občine Ajdovščina se nahaja v »terminalni kontrolni coni Ljubljana TMA« in »kontrolni coni CTA – Dolsko«. Obravnavano območje predvidenega posega sodi v območje v katerem se za ovire za zračni promet štejejo:

- v krogu s polmerom 10km od referenčne točke letališča – objekti, inštalacije in naprave, ki so višje kot 100m ali višje kot 30m, pa se nahajajo na terenu, ki je več kot 100m višji od referenčne točke letališča,
- objekti, inštalacije in naprave, ki se nahajajo izven kroga iz prejšnje točke in, ki so višji od 30m in, ki stojijo na naravnih ali umetnih vzpetinah, če se vzpetine dvigajo iz okoliške pokrajine za več kot 100m,
- vsi objekti, inštalacije in naprave, ki segajo več kot 100m od tal, ter daljnovodi, žičnice in podobni objekti, ki so napeti nad dolinami in soteskami po dolžini več kot 75m,
- za ovire pod zračnimi potmi štejejo tudi objekti in naprave zunaj naselij, ki so višji od okoliškega terena za najmanj 25m, če se nahajajo znotraj varovanih

pasov posameznih cest, železniških prog, visokonapetostnih vodov in podobno.

Zato je potrebno pri graditvi, postavljanju in zaznamovanju objektov, ki utegnejo s svojo višino vplivati na varnost zračnega prometa, za take objekte predhodno pridobiti ustrezno soglasje.

Letališče se uporablja za potrebe športnega letalstva z motornimi letali, ultra lahкими letali, deltaplani in jadralnimi letali. Koristi se kot pristajalno območje za jadralne padalce. Koristi se tudi za polete letalskih modelov. V območju letališča se nahaja tovarna ultra lahkih letal.

V sklopu izgradnje logističnega centra na robu območja letališča se bo uredilo tudi pristajalno mesto za helikopterje, ki se bo koristilo zlasti za potrebe reševalnih služb. Pobočje Trnovskega gozda nudi odlične pogoje letalskega jadranja.

3.2.4 Kolesarsko omrežje

Zasnovo kolesarskega omrežja tvori omrežje državnih daljinskih in glavnih kolesarskih povezav, ki povezujejo urbana središča in turistična naselja ter se navezujejo na daljinski evropski kolesarski povezavi številka 8 in 9, ki potekata skozi Slovenijo.

Občino Ajdovščina preči kolesarska povezava, ki pa sedaj poteka po obstoječi cestni infrastrukturi. Po izgradnji hitre ceste prometne razmere dopuščajo kombinacijo motornega in kolesarskega prometa. Potreba je ureditev občinskih kolesarskih poti, ki se navezujejo na državne kolesarske povezave. Na območju mest in drugih naselij se izgrajuje kolesarsko omrežje tudi za dnevno migracijo na krajših razdaljah. S kolesarskimi stezami in pasovi se opremi najpomembnejše smeri osebnega prometa v urbanih območjih

3.2.5 Ravnanje z odpadki

Komunalni odpadki iz območja občine Ajdovščina in občine Vipava se odvažajo na Deponijo komunalnih odpadkov v Dolgi Poljani. Deponija je bila v zadnjih letih sanirana. Urejena je tako, da bo sprejemala komunalne odpadke do leta 2008. S sanacijskimi ukrepi je omogočene ustrezno zaprtje deponije v letu 2008. Po tem datumu bo z izgradnjo zbirno reciklažnega centra omogočeno odlaganje preostanka odpadkov.

Na regijski oziroma medobčinski ravni se v okviru tako imenovanih regijskih centrov za ravnanje z odpadki le-te naknadno sortira, zagotovi njihovo obdelavo in predelavo, recikliranje in ponovno uporabo ločeno zbranih frakcij odpadkov, trženje sekundarnih surovin, mehansko in biološko obdelanih biološko razgradljivih odpadkov, pripravo odpadkov za termično obdelavo in odlaganje preostankov odpadkov iz teh procesov.

Dolgoročna rešitev za zbiranje komunalnih odpadkov je ureditev regijskega odlagališča (predvidoma v Staro Gori pri Novi Gorici).

3.2.6 Vodovod

Za zagotavljanje ustrezne oskrbe s pitno vodo se spodbuja obnova in posodobitev vodooskrbnih sistemov ter njihovo povezovanje v bolj racionalne, učinkovite in strokovno nadzorovane sisteme. Sistem javne oskrbe s pitno vodo se razvija v smeri zagotavljanja oskrbe na celotnih poselitvenih območjih.

Za kakovostno zadovoljevanje potreb po pitni vodi se varuje vse obstoječe in potencialno pomembne vodne vire in spodbuja varčno in smotrno rabo pitne vode. Kot vir tehnološke, požarne oziroma druge vode, ki ni namenjena pitju, se uporabi vire kot so padavinska voda, prečiščena odpadna voda in morska voda.

Na vodovarstvena območja se usmerja dejavnosti, ki omogočajo prostorski razvoj in skladno z vodovarstvenim režimom ne ogrožajo kvalitete vodnih virov. Na obstoječih močno urbaniziranih ali kmetijskih območjih se v primeru ogroženosti vodnih virov uvaja ukrepe aktivne zaščite in umetnega bogatenja podzemne vode.

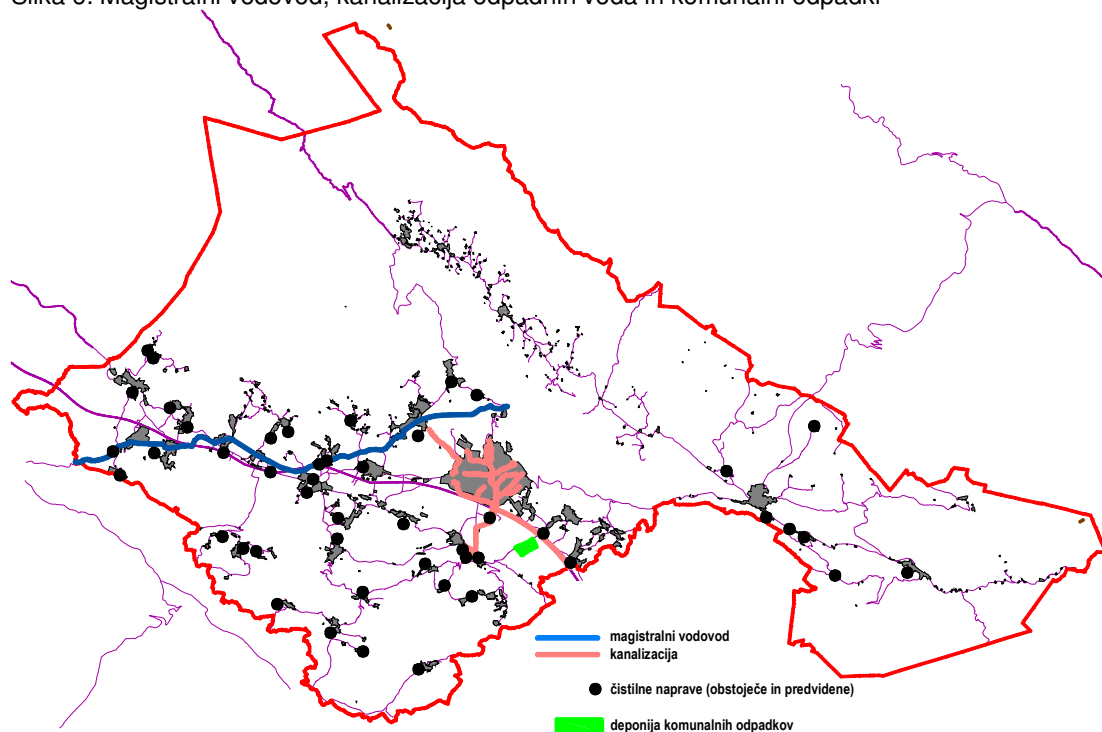
Po izgradnji vodovoda Gora je celotno območje občine pokrito z vodovodnim omrežjem. Koristijo je izključno izvirne vode. Veliko naselij je opremljeno z vaškimi vodovod, ki koristijo lokalne vodne vire. Vodovod gora se napaja iz zajetja Skuk. Izvirne vode Hublja napajajo magistralni vodovod, ki dopolnjuje vodooskrbo v spodnji Vipavski dolini.

Vodovodno omrežje se postopoma rekonstruira. Izvaja se načrtno priključevanje celotnega vodovodnega omrežja v dolini na Hubeljski vodovod. Lokalne vodne izvire se opremlja z ustreznimi zaščitnimi ukrepi. Predvidena je izgradnja čistilne naprave na izviru reke Hubelj.

Pokritost poselitve v občini z vodooskrbo je dobra. Vodne izgube v vodovodnih sistemih so velike, ker pa je vode dovolj, to še ne predstavlja večjih problemov, razen za višje ležeče priključke. Obstoječi in potencialni vodni viri zagotavljajo zadostitev dolgoročnim potrebam po pitni vodi. Večji problem je slaba kvaliteta pitne vode zaradi onesnaževanja zajetij voda in dotrajanosti vaških vodovodov.

Požarna voda se zagotavlja iz javnega vodovodnega omrežja. Hidrantni sistemi so del vseh občinskih vodovodnih sistemov.

Slika 6: Magistralni vodovod, kanalizacija odpadnih voda in komunalni odpadki

3.2.7 Kanalizacija

Mesto Ajdovščina je skoraj v celoti pokrito z omrežjem javne fekalne kanalizacije. Nekatera območja in so že pokrita z ločenimi vodi. Omrežje se postopoma širi s priključevanjem bližnjih kanalizacijskih sistemov. Odpadne vode se vodijo v centralno čistilno napravo na Ajdovskem polju. Načrtuje se izgradnja kanalizacijskega sistema za vsa poselitvena območja s čistilnimi napravami za posamezna ali povezana naselja.

V postopku izgradnje so priključni kanalizacijski vodi za naselja Ustje, Lokavec, Žapuže, Dolga Poljana in Budanje. Vode se bodo iztekale na Centralno čistilno napravo Ajdovščina.

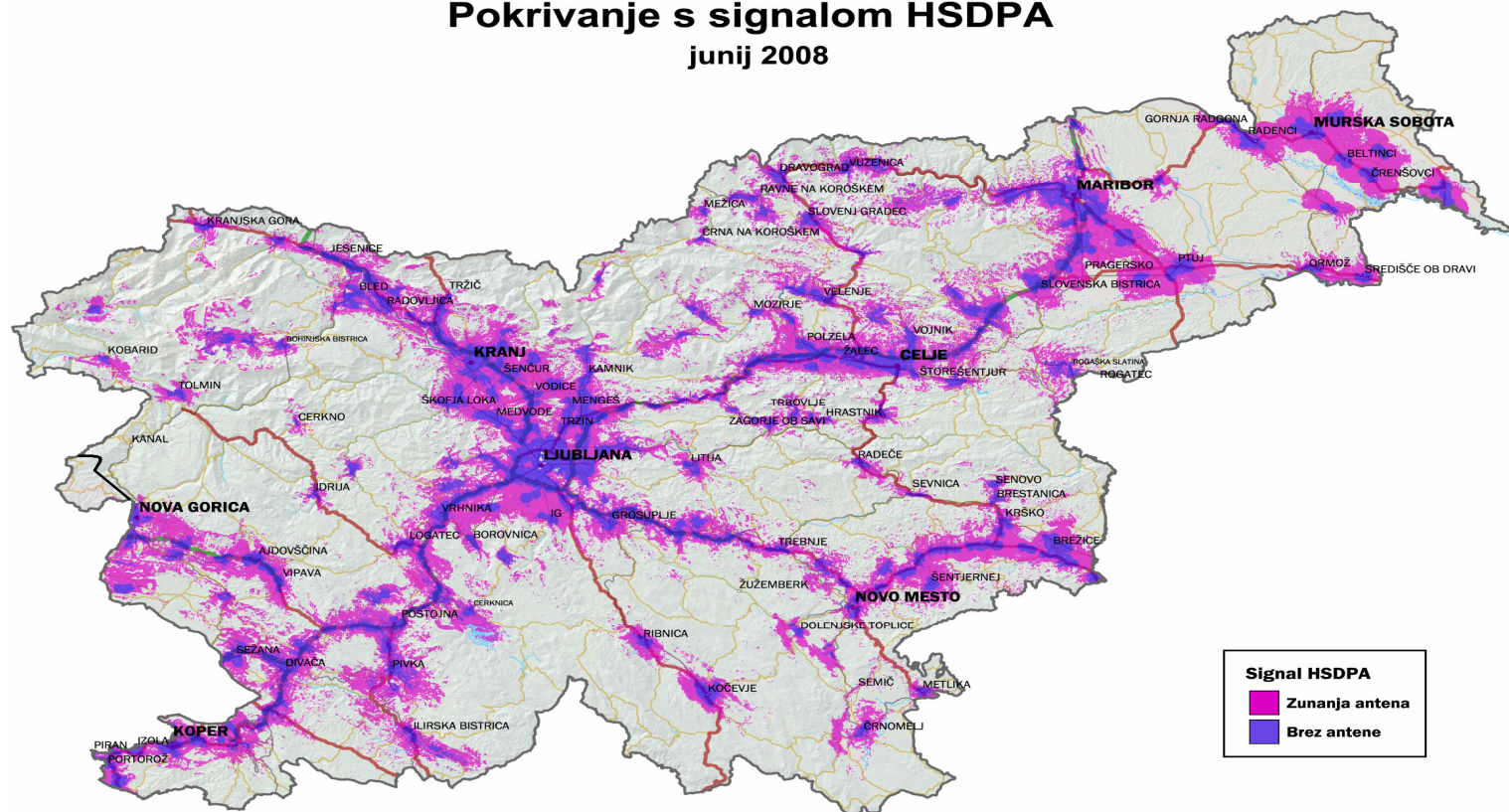
3.2.8 Predvidene investicije v občini Ajdovščina

Na območju občine Ajdovščina se v letu 2010 in 2011 planira naslednje investicije:

Tabela 7: Prikaz investicij v letih 2010 in 2011

Ceste in ulice	Leto izvedbe investicije	
	Leto 2010	Leto 2011
Cesta v obrtno cono Batuje	☒	☒
Cesta proti izviru Hublja	☒	☒
Cesta Col - Vodice	☐	☒
Cesta Podkraj - Bukovje	☐	☒
Cesta Dolenje-Tevče-Vrtovče	☒	☒
Lavričeva ulica in Pot v Grivče	☒	☒
Vilharjeva ulica - Pale	☒	☒
Rekonstrukcija ceste v Vrtovinu	☒	☐
Obnova ulice Gradišče v Ajdovščini	☒	☒
cesta Šmarje - Zavino	☒	☒
Cesta Bela - Podkraj	☐	☒
Cesta Ajdovščina- Velike Žablje - Šmarje	☒	☒
Cesta Planina-Gaberje-Spodnja Branica	☒	☐
Goriška cesta v Ajdovščini	☐	☒
Kanalizacija in vodovod	Leto 2010	Leto 2011
Vipavski Križ in Male Žablje	☐	☒
Sekundarno omrežje Lokavec, Budanje, Dolga Poljana, Ustje, Velike Žablje	☒	☐
Tovarniška cesta v Ajdovščini	☒	☐
Malo Polje	☒	☐
Budanje	☒	☐
Dobravlje	☒	☐
Ustje	☒	☐
Vipavski Križ	☒	☐
Selo	☒	☐
Planina-Marci	☒	☐

Pokrivanje s signalom HSDPA junij 2008

Slika 7: Pokritost s HSDPA po občinah (vir: Mobitel d.d.)

V skladu z zadnjimi spremembami definicije širokopasovnih storitev, se za širokopasovni priključek šteje dostop do širokopasovnih storitev s hitrostjo najmanj 2 Mbit/s proti uporabniku. Zato zgoraj podajamo zgolj sliko pokritosti storitve HSDPA, saj storitve kot so GSM, UMTS in EDGE, po podatkih Mobitela, te hitrosti ne dosegajo. Kot je razvidno iz slike HSDPA signal deloma pokriva površino občine Ajdovščina.

3.3 Opredelitev sedanjega stanja na področju širokopasovnega omrežja

Zaradi uvajanja novih oblik dela na daljavo na podeželju in na odročnih območjih se temu ustrezno zagotovi pripravo infrastrukturnih pogojev. Z zagotavljanjem kakovostnega dostopa do interneta se spodbuja vključevanje najširšega kroga prebivalcev v informacijsko družbo. Za zagotavljanje usposobljenosti mladih za informacijsko družbo pa se zagotavlja optimalno telekomunikacijsko opremljenost izobraževalnih ustanov.

Mesto Ajdovščina je opremljeno s kabelsko televizijo. Omrežje upravlja družba GEOSS d.o.o. Ajdovščina.

V občini Ajdovščina je trenutno prisoten dva operater širokopasovne povezave in sicer:

- Telekom Slovenije d.d.
- Omrežje d.o.o.

3.3.1 Povzetek stanja telekomunikacijskega omrežja in naprav na področju občine Ajdovščina - Telekom Slovenije d.d.

Telekom Slovenije d.d. svojo dejavnost na območju Občine Ajdovščina pokriva iz večjih funkcijskih lokacij, v katerih je instalirana komunikacijska oprema, ki omogoča telefonske priključke in oprema – širokopasovna dostopovna vozlišča DSLM-i, ki omogočajo ADSL, ADSL2+, VDSL2 in FTTH (točka – točka) širokopasovne priključke.

Funkcijske lokacije z naslovi in številom priključkov, ki jih pokrivajo iz posamezne lokacije so razvidne iz tabele 7. Kapacitete naprav širijo v skladu s potrebami. S pomočjo sporočilnih sistemov izvajajo povečave predno pride do prezasedenosti naprav.

Tabela 8: Funkcijske lokacije Telekoma Slovenije z instalirano telekomunikacijsko opremo

Naziv_fi	Naslov funkcijske lokacije	Zasedeni PSTN priključki na FL	Zasedeni ISDN-BA priključki na FL	Zasedeni XDSL priključki na FL
Batuje	Batuje 5, 5262 Črniče	311	123	294
Branik	Branik 75, 5295 Branik	245	91	235
Brje	Brje 50, 5263 Dobravlje	50	0	50
Cesta	Cesta 16, 5270 Ajdovščina	122	30	175
Col	Col 73, 5273 Col	281	74	192
Dobravlje	Dobravlje 2, 5263 Dobravlje	224	63	283
Gaberje	Gaberje 39, 6222 Štanjel	138	35	0
Log pri Vipavi	Budanje 1, 5271 Vipava	143	35	163
Lokavec	Lokavec 4, 5270 Ajdovščina	79	21	110
Otlica	Otlica 47, 5270 Ajdovščina	95	23	72
Planina	Planina 53, 5270 Ajdovščina	85	21	115
Potoče	Potoče 5, 5263 Dobravlje	154	39	164
Predmeja	Predmeja 95, 5270 Ajdovščina	82	29	84
PX Ajdovščina	Cesta 25. maja2, 5270 Ajdovščina	1500	715	872
Šturje	Vipavska cesta 2e, 5270 Ajdovščina	323	505	281

Iz tabele 8 je razvidno, da LC Gaberje nima instalirane opreme za širokopasovne priključke, ostale LC pa jo imajo. Izgradnja nove LC Šmarje in instaliranje opreme za širokopasovne priključke v LC Gaberje bo omogočilo dobavo širokopasovnih storitev za naselja Gaberje, Šmarje, Vrtovče v letu 2010. Zavino bo priključeno na novo LC Spodnja Branica v letu 2009. Širokopasovna vozlišča so priklopljena na nadrejena stikala preko optike ali zmogljivih RR sistemov in omogočajo vse najnovejše storitve, ki jih nudi Telekom Slovenije. Katera naselja pokrivajo posamezne funkcijske lokacije je razvidno iz logične sheme povezav kabelskih objektov v prilogi. Omrežje Telekoma Slovenije je zasnovano tako, da ima vsak uporabnik svojo povezavo in je s tem omogočena maksimalna varnost in zagotovljena pasovna širina vsakemu uporabniku. Kabelsko omrežje je izvedeno v zvezda povezavah kar omogoča usmerjeno uporabo za širokopasovne storitve. Stanje omrežja po posameznih naseljih občine Ajdovščina je razvidno iz tabele 9. Tabela prikazuje naselja, število obstoječih priključkov znotraj naselja in število tk priključkov, ki širokopasovno storitev že uporabljajo.

Tabela 9: Naselja in pripadajoči podatki o obstoječih telekomunikacijskih priključkih v naselju.

Naselje	Število vseh tk priključkov	Število širokopasovnih tk priključkov
Ajdovščina	2963	2050
Batuje	116	57
Bela	7	2
Brje	115	58
Budanje	200	124
Cesta	145	106
Čol	138	94
Črniče	134	71
Dobravlje	122	74
Dolenje	32	15
Dolga Poljana	70	19
Gaberje	58	0
Gojače	51	28
Gozd	32	13
Grivče	19	12
Kamnje	59	32
Kovk	42	8
Kožmani	29	15
Križna gora	0	0
Lokavec	290	160
Male Žablje	75	45
Malo Polje	19	11
Malovše	34	18
Otlica	105	58
Plače	60	43
Planina	124	79
Podkraj	116	5
Potoče	58	38
Predmeja	149	83
Ravne	36	18
Selo	125	82
Skrilje	82	49
Stomaž	70	37
Šmarje	54	0
Tevče	22	13
Ustje	100	60
Velike Žablje	87	60
Vipavski Križ	53	30
Višnje	40	25
Vodice	19	2
Vrtovče	32	0
Vrtovin	145	91
Zavino	22	2
Žagolič	28	21
Žapuže	96	52

Vir: Telekom Slovenije

Telekomunikacijsko omrežje se deli na krajevno kabelsko omrežje in razvodno kabelsko omrežje. Zgrajeno je s kablji različnih kapacitet (sukane bakrene parice, v zadnjem času pa pretežno gradijo kable z optičnimi vlakni). Kabli so večinoma v zemeljski in delno v zračni izvedbi. Bakreni kabli, ki izhajajo iz funkcijske lokacije, so povezani na kabelske delilce po območju. Skupaj tvorijo krajevno kabelsko omrežje (KKO). Iz kabelskih delilcev pa izhajajo naročniški kabli do posameznih naročnikov, kar tvori razvodno naročniško omrežje (RNO): Običajno je število parov v kabelskih delilcih večje od števila naročnikov v naselju. Ti pari so potencial za izgradnjo novih širokopasovnih priključkov. Lahko pa se zgodi, da je KK omrežje s pari poddimenzionirano. V takšnih primerih so se telefonski priključki reševali preko večkanalnih multipleksnih naprav (PCM), kjer lahko nekaj naročnikov koristi isto parico za dostop do telefonskega omrežja TS. Naročniki vključeni preko PCM ne morejo dobiti širokopasovnega priključka ali pa lahko dobijo širokopasovnost z nižjimi prenosnimi hitrostmi (do 1Mbit/s). Pogoji so na funkcijski lokaciji instalirane naprave, ki to omogočajo. Poleg multipleksnih naprav je omejitev za širokopasovne storitve tudi dolžina in kvaliteta krajevne zanke. Hitrost prenosa podatkov pri XDSL tehnologiji pada z oddaljenostjo naročnika od funkcijske lokacije, odvisna pa je tudi od premera bakrenega para in kvalitete spojev/starosti. TS ne razpolaga s podatki o gospodinjstvih po naseljih in zaradi tega ne more podati natančnih podatkov o pokrivanju le teh. Komercialni interes Telekoma Slovenije je zadržati obstoječe naročnike, ki že imajo širokopasovni priključek ali pa imajo tk priključek, ki je nadgradljiv s širokopasovnostjo. Interes TS je zgraditi nove priključke, če imajo zadostne kabelske kapacitete v bližini (prosti pari v KKO) ali pa če gre za strnjene pozidave naselij. TS lahko poda, katerim gospodinjstvom ne more zagotoviti širokopasovnega priključka, samo na osnovi seznama, ki ga posreduje lokalna skupnost. Naselji, kjer TS ne zagotavlja širokopasovnih storitev in v bližnji prihodnosti ne namerava graditi takšnega omrežja sta Kovk in Malo Polje. TS vlaga velika sredstva v posodabljanje telekomunikacijskega omrežja ter gradi novo omrežje z optičnimi kablji. Gradnja se je začela odvijati na področju strnjenih naselij, kasneje pa se bo nadaljevala na širšem območju. Na ruralnih območjih običajno investicije v novo optično omrežje niso upravičene. Tam se poslužujejo skrajšave zank s čimer izboljšajo naročnikom prenosno hitrost in istočasno odpravljajo prezasedene dele omrežja. Poleg izvedbe planiranih objektov, želi TS tesno sodelovati z investitorji stanovanjskih, poslovnih, komunalnih in drugih objektov. Tako se želijo na eni strani vključevati v skupno izgradnjo komunalne infrastrukture, polaganju svojih vodov ob rekonstrukciji cest, na drugi strani pa se z investitorji večstanovanjskih objektov dogovorijo glede izvedbe optičnih omrežij za novogradnje. Širokopasovne storitve preko brezžičnega omrežja ponuja hčerinska družba Mobitel. Tabelarni prikaz obstoječega stanja glede možnosti dostopa do širokopasovnega omrežja.

Spodnja tabela številka 10 prikazuje obstoječe stanje možnosti dostopa do širokopasovne povezave na območju občine Ajdovščina. V spodnji tabeli je prikazano stanje dostopa do širokopasovne povezave glede na podatke, ki so objavljeni na straneh Ministrstva za gospodarstvo.

Tabela 10: Dostop do širokopasovne povezave glede na podatke Ministrstva za gospodarstvo

Zap. Št.	Naselje	št. prebivalcev	gospodinjstva	št. poslovnih subjektov
1	Ajdovščina	6373	2111	747
2	Batuje	322	106	32
3	Bela	32	7	0
4	Brje	382	107	28
5	Budanje	780	214	78
6	Cesta	494	155	47
7	Col	498	152	39
8	Črniče	405	140	22
9	Dobravlje	410	132	30
10	Dolenje	131	35	6
11	Dolga Poljana	303	98	21
12	Gaberje	151	50	9
13	Gojače	151	49	15
14	Gozd	127	36	2
15	Grivče	68	22	3
16	Kamnje	195	65	14
17	Kovk	135	38	5
18	Kožmani	109	34	3
19	Križna gora	7	3	0
20	Lokavec	1002	322	91
21	Male Žablje	277	94	20
22	Malo Polje	82	23	6
23	Malovše	113	34	4
24	Otlica	319	89	24
25	Plače	207	62	11
26	Planina	438	126	25
27	Podkraj	437	124	24
28	Potoče	198	61	19
29	Predmeja	363	133	27
30	Ravne	131	41	5
31	Selo	376	121	41
32	Skrilje	257	91	17
33	Stomaž	282	77	9
34	Šmarje	175	54	10
35	Tevče	89	25	4
36	Ustje	385	119	27
37	Velike Žablje	330	94	57
38	Vipavski Križ	181	62	7
39	Višnje	170	44	10
40	Vodice	51	16	10
41	Vrtovče	93	30	5
42	Vrtovin	478	162	32
43	Zavino	90	29	4
44	Žagolič	130	33	5
45	Žapuže	368	100	26

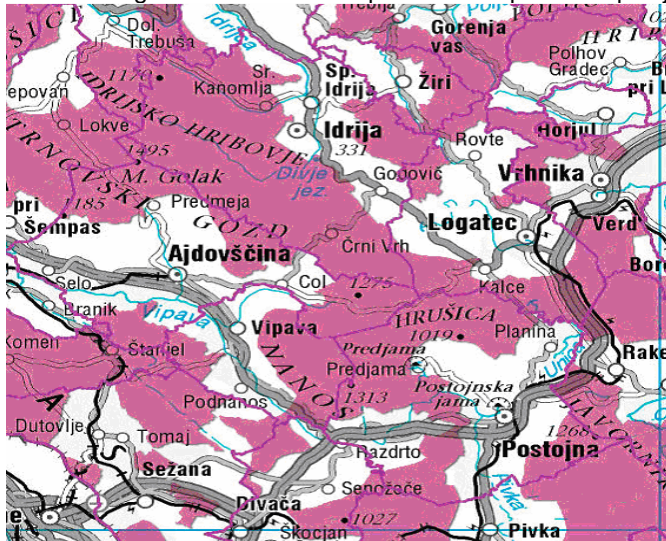
Vir: Statistični urad Republike Slovenije Popis 2002, Ministrstvo za gospodarstvo, iPRS

LEGENDA

	Bela lisa
	Delno možno
	Možni dostop do širokopasovnih storitev

3.4 Grafični prikaz obstoječega stanja glede možnosti dostopa do širokopasovnega omrežja

Slika 8: Pregledna karta nedostopnosti širokopasovnih priključkov

Vir: Ministrstvo za gospodarstvo Republike Slovenije

Legenda:

 Ni mogoč širokopasovni internetni dostop

Slika 9: Pregledna karta nedostopnosti širokopasovnih priključkov strani kablanskega operaterja

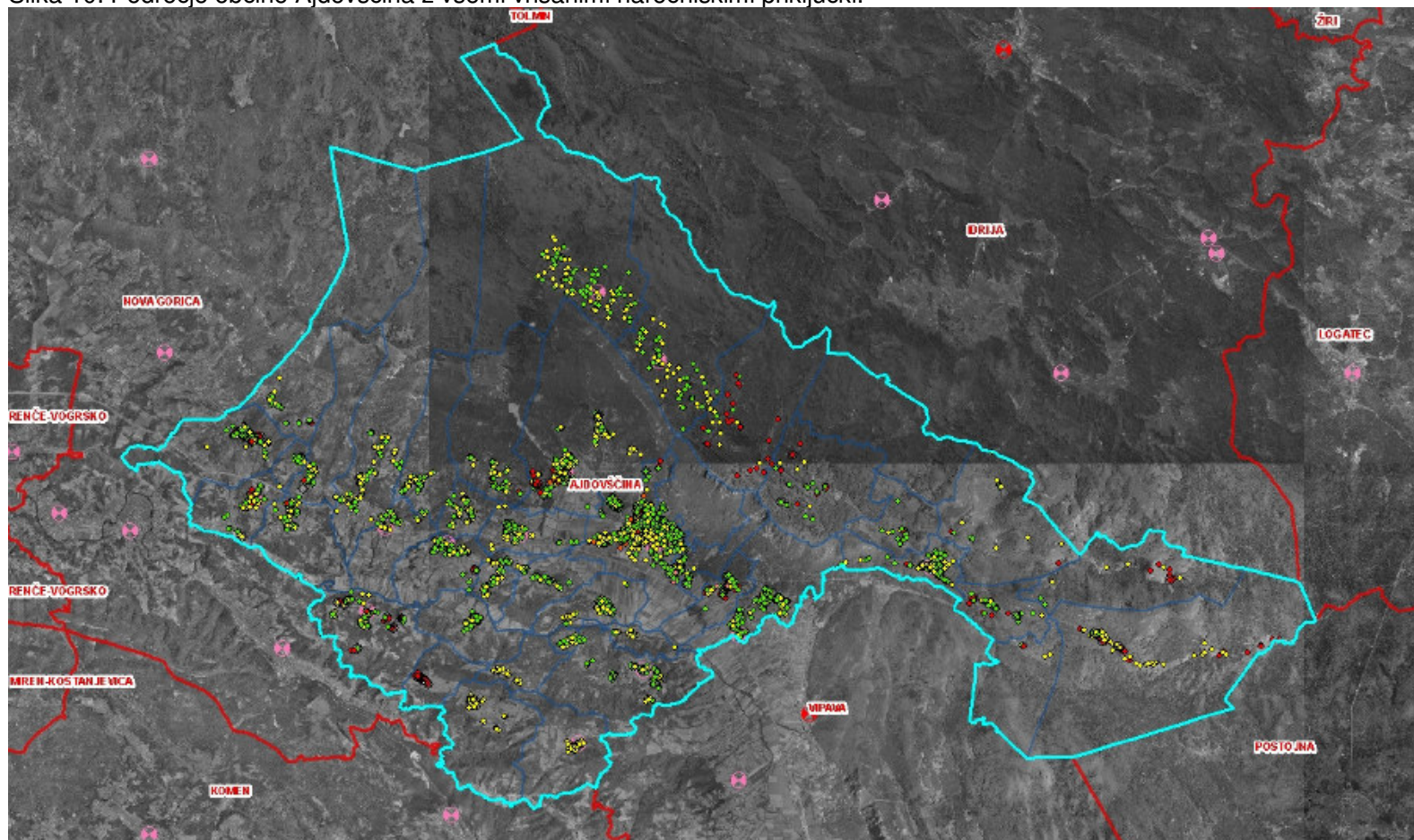

Vir: Ministrstvo za gospodarstvo Republike Slovenije

Legenda:

 Pokritost s koaksialnim kablom v omrežju kablanskega operaterja.

Slika 10: Področje občine Ajdovščina z vsemi vrisanimi naročniškimi priključki:

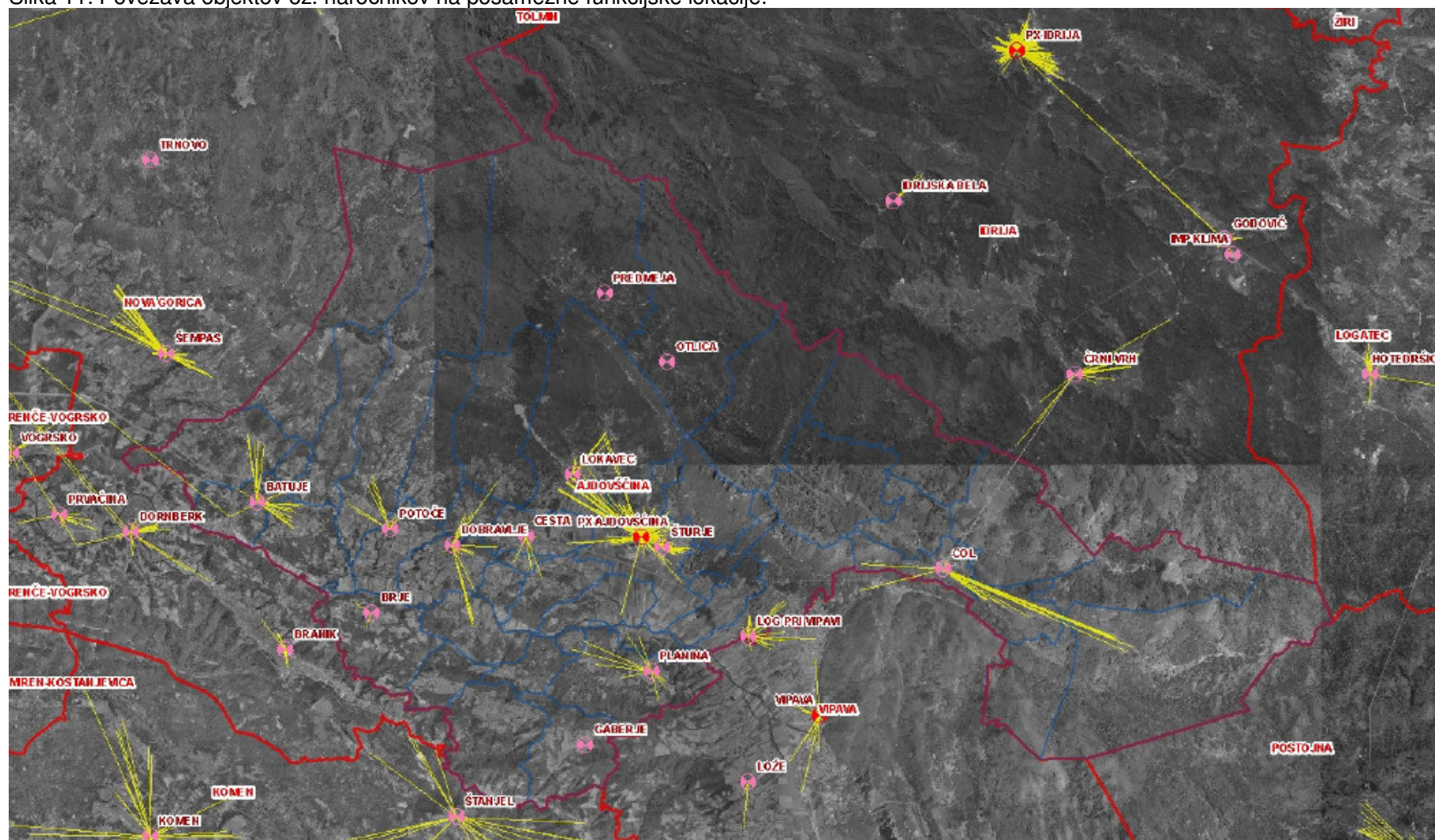
Vir: Telekom Slovenije d.d.

Rumena pika – ozkopasovni priključek na samostojni parci

Zelena pika – širokopasovni priključek (XDSL)

Rdeča pika -priključki vključenimi preko multipleksnih naprav – PCM-a.

Slika 11: Povezava objektov oz. naročnikov na posamezne funkcijske lokacije.

Vir: Telekom Slovenija d.d.

3.5 Načrt razvoja širokopasovnega omrežja (minimalne zahteve kapacitete in pretočnosti sistema)

3.5.1 Potrebe končnih uporabnikov

Iz popisa potreb končnih uporabnikov in ocene strokovnjakov izhajajo naslednje glavne potrebe oziroma zahteve, da se omogoči dostop do širokopasovnega omrežja zaradi dostopa do storitev:

- poslovanje podjetij, javnih institucij (državna informacijska mreža HKOM),...
- bančno poslovanja za podjetja in gospodinjstva,
- uporaba javne e-uprave,
- uporaba svetovnega spleta,
- delo od doma,
- za potrebe osnovnošolcev, dijakov in študentov (učenje, šola na daljavo),
- za potrebe turistične dejavnosti,
- nakup preko interneta,
- daljinski video nadzor prostorov, opreme in delovnih procesov,
- internetna televizija,
- IP telefonija,
- video na zahtevo,...

Končne uporabnike smo razdelili na:

- srednji in večji poslovni uporabniki in večje institucije,
- manjši poslovni uporabniki in manjše institucije,
- gospodinjstva,

Glede na razdelitev končnih uporabnikov in glede na njihove potrebe smo določili potrebne pasovne širine, ki jih morajo novozgrajena širokopasovna omrežja zagotavljati (kar je razvidno tudi iz spodnje idejne skice z označbo vseh treh območij in potreb končnih uporabnikov):

Tabela 11: Potrebne pasovne širine po posameznih končnih uporabnikih

KONČNI UPORABNIKI	POTREBNA PASOVNA ŠIRINA	POTREBNA PRIHODNJA PASOVNA ŠIRINA
Gospodinjstva	2 – 10 Mbit/s	v roku 2 let min. 10 Mbit/s v roku 5 let min. 25 Mbit/s v roku 10 let min. 100 Mbit/s
Manjši poslovni uporabniki in manjše institucije	20 – 30 Mbit/s	v roku 2 let min. 30 Mbit/s v roku 10 let min. 100 Mbit/s
Srednji in večji poslovni uporabniki in večje institucije	100 Mbit/s	

Ne glede na izhodišča je potrebno ohraniti veliko mero realnosti in vzpostavljanje širokopasovnega internetnega omrežja uskladiti z realnimi možnostmi, kar pomeni, da je neizogiben kompromis v smislu časovnih faz v katerih bomo dosegli popolno pokritost končnih uporabnikov s priključki kapacitete najmanj 100 Mbit/s. Ob tem kompromisu pa se nam zdi smiselna zahteva, da morajo večji poslovni subjekti (uporabniki) dobiti priključek s kapaciteto najmanj 100 Mbit/s. Sprejemljiva faznost priklapljanja končnih uporabnikov pa naj bi bila takale:

- Najmanjša kapaciteta priključka privatnega priklopa **ob zagonu** omrežja je 2 – 10 Mbit/s.
- Ta kapaciteta mora biti najkasneje v **2 letih** nadgrajena na najmanj 10 Mbit/s.

- Po **5 letih** morajo vsi uporabniki omrežja imeti vsaj 25 Mbit/s.
- V **10 letih** po zagonu omrežja morajo vsi končni uporabniki imeti prikllope z kapaciteto vsaj 100 Mbit/s.

Ta faznost je realna predvsem s stališča možnosti polaganja optičnih kablov in razpoložljivih tehnologij, ki omogočajo širokopasovni prikllop uporabnikov preko bakrenih uporabniških zank ali pa brezžično!

3.6 Idejne skice

Slika 12: Idejna skica širokopasovnega omrežja v občini Ajdovščina

Vir: Telekom Slovenije

Gornja slika prikazuje idejno skico območja odprtega širokopasovnega omrežja občine Ajdovščina. Zaradi konfiguracije terena in trenutne pokritosti občine z IP omrežjem oziroma možnostjo uvedbe se povezljivost končnim uporabnikom omogoča, preko kableske (bakre in optika) ali brezžične povezave.

Na slikah so z modro barvo prikazane naselja (KOVK, GOZD, KRIŽNA GORA in MALO POLJE ter BELA, PODKRAJ in VODICE), ki lahko po podatkih pridobljenih strani Direktorata za elektronske komunikacije in pošto (DEK) ter Telekoma Slovenije d.o.o. kandidira za pridobitev nepovratnih sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Postopek umestitve naselij na seznam belih lis je potrebno vnesti še naselji Kolk in Malo polje. V primeru, da se v postopku izbire izvajalca del pridobi podatke o novih naseljih, ki nimajo omogočen dostop do širokopasovnih storitev, se prične s postopkom uvrstitve le teh na seznam belih lis.

V občini Ajdovščina so predvidene tudi druge optične povezave v naslednjih dveh letih, vendar se stanje hitro spreminja, zato bo potrebno stanje v fazi izdelave projektov prilagoditi takratnemu obstoječemu stanju na terenu.

Mikro lokacija centralnega vozlišča je lahko v prostorih Telekoma, oziroma na lokaciji. Kapaciteta glavnih povezav občinske hrbtenice, naj bo minimalno nekaj 100 Mbit/s (odvisno od števila uporabnikov) z možnostjo enostavne nadgradnje na kapaciteto 1Gbit/s in več.

Poleg centralnega vozlišča občinske hrbtenice imamo v občini še štirinajst lokacij obstoječih dostopovnih vozlišč Telekoma Slovenije (lokalne centrale – LC), ki so na slikah prikazane z rdečimi krogci. Del teh vozlišč ima že realizirana širokopasovna dostopovna vozlišča (BAN, DSLAM) z ADSL, ADSL2+ in VDSL2 priključki.

V fazi izvedbe projekta (PZI) je potrebno upoštevati obstoječe stanje kabelskih povezav, tako optičnih, bakrenih in ostale infrastrukture, ki lahko olajša izvedbo projekta. Pred izvedbo del je potrebno upoštevati komercialni interes telekomunikacijskih operaterjev v Občini Ajdovščina in izgradnjo tistega dela omrežja prepustiti njim.

Ker je naš cilj zagotoviti širokopasovno telekomunikacijsko infrastrukturo za 20 in več let je potrebno pri izvedbi del tako lastnih kot s strani komercialnih ponudnikov zahtevati takšno izvedbo predvsem kableske infrastrukture, ki bo omogočala nadgradnjo hitrosti prenosa na obstoječih optičnih povezavah, oziroma instalacijo dodatnih optičnih povezav preko že zgrajene kableske kanalizacije.

V prvi fazi je glavni cilj izgradnja tiste infrastrukture, ki omogoča širokopasovni dostop vsem prebivalcem občine Ajdovščina (vsaj 95% gospodinjstev in 100% poslovnih subjektov), pri tem pa je potrebno dela izvajati na ta način, da je možna enostavna nadgradnja teh investicij v smeri dolgoročnega razvoja telekomunikacijske infrastrukture v občini.

3.7 Kriteriji in opredelitev zahtev ki jih mora izpolnjevati ponudnik

Občina Ajdovščina bo za gradnjo, upravljanje in vzdrževanje novih odprtih širokopasovnih omrežij izbrale tistega ponudnika, ki bo predlagal najbolj optimalne rešitve glede na podane zahteve, ne glede na bližino prisotnosti obstoječih širokopasovnih omrežij določenih operaterjev omrežij.

Kriteriji izbire bodo čim večja pokritost območij s komercialnim interesom ponudnikov, čim nižja cena dostopa ponudnikov storitev do končnih uporabnikov ter izbira najbolj optimalne tehnološke rešitve za zagotavljanje pokritosti podanih potreb in odprtost za nadgradnjo ter razvoj ponujenega omrežja v prihodnosti. Ponudniki se sami odločijo glede pokrivanja območij gradnje novih širokopasovnih omrežij s komercialnim ali nekomercialnim interesom.

V zahtevah mora biti od ponudnikov zahtevano predvsem sledeče:

- Ponudnik mora zagotoviti 100% pokritost vseh javnih institucij na območju lokalne skupnosti s kapaciteto prenosa, ki jo zahtevajo institucije oziroma je opredeljena v Načrtu razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij lokalne skupnosti.
- Ponudnik mora v primeru gradnje odprtega širokopasovnega omrežja zgrajenega deloma ali v celoti z brezžično tehnologijo, navesti predvidene lokacije baznih postaj in vrsto tehnologije za lokalno in prenosno omrežje.
- Ponudnik mora v primeru gradnje kableskega odprtega širokopasovnega omrežja navesti lokacije lokalnih dostopovnih točk in centralnih točk.
- Ponudnik mora za predvidene centralne točke predložiti soglasje lastnikov zemljišč ali objektov, v katerih se bodo centralne točke nahajale, razen če se nahajajo v prostorih ali na zemljiščih naročnika.
- Ponudnik mora za predvidene lokalne dostopovne točke predložiti soglasje lastnikov zemljišč ali objektov, v katerih se bodo te točke nahajale, razen če se nahajajo v prostorih ali na zemljiščih naročnika.

- Ponudnik mora v primeru večjih oddaljenosti med naselji, v katerih se bo gradilo odprto širokopasovno omrežje, načrtovati lokalne dostopovne točke v teh naseljih ter njihovo povezavo s centralno točko lokalne skupnosti, od koder bo tekla povezava s hrbtničnim omrežjem ali pa neposredno povezavo lokalnih dostopovnih točk s hrbtničnimi omrežji, če je to ekonomsko ugodneje.
- Projekt mora vsebovati terminski načrt gradnje, ki mora biti izvedljiv v naslednjih 18. mesecih.
- V projektu mora biti definirana topologija omrežja. Izrisan mora biti načrt povezovanja do predvidenih končnih uporabnikov. V primeru gradnje kabelskega lokalnega odprtega širokopasovnega omrežja mora projekt vsebovati načrt kabelske kanalizacije, iz katerega bo razvidno, kje bo potekala nova ter kje bo uporabljena obstoječa kanalizacija. Novozgrajena kabelska kanalizacija mora vsebovati zadostne kapacitete za možne razširitve v prihodnosti.
- Ponudnik se mora v predloženem projektu zavezati, da bodo imeli na določenem območju zagotovljen dostop v lokalno odprto širokopasovno omrežje vsi zainteresirani uporabniki, vsi zainteresirani operaterji omrežij in vsi ponudniki storitev pod enakimi komercialnimi pogoji.
- Vrsta tehnologije, ki jo bo ponudnik predvidel v projektu, mora zadoščati zahtevam iz Načrta razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij. Za del omrežja, ki ga ponudnik zgradi z lastnimi sredstvi, lahko naročnik predpiše uporabo tehnologije, ki je praviloma gradnja kabelskega omrežja in povezav z optičnimi vlakni. Del omrežja, ki se gradi z državnimi in evropskimi sredstvi, je lahko zgrajen s poljubno tehnologijo.
- Ponudnik mora jasno označiti, za katere dele omrežja ima komercialni interes in jih bo zgradil z lastnimi sredstvi po načelu zgradi – upravljaj – prenesi (BOT model) ter za katere dele nima komercialnega interesa in navesti finančne izračune, ki dokazujejo, da gradnja in upravljanje z namenom ustvarjanja dobička ob tržnih cenah ni mogoča.
- Ponudnik mora jasno navesti in prikazati kolikšen del omrežja s katerim se bo pokrivalo področje, kjer trenutno ni širokopasovnega omrežja namerava zgraditi z lastnimi sredstvi (komercialni del omrežja) in za kolikšen del predlaga gradnjo z državnimi in evropskimi sredstvi. (nekomercialni del omrežja), kar izrazi v deležu končnih uporabnikov na tem področju.
- Ponudnik mora zagotoviti vse aktivne naprave, ki so potrebne za nemoteno delovanje omrežja z zahtevano zanesljivostjo in varnostjo, za dostop do končnih uporabnikov s strani različnih ponudnikov storitev.
- V projektu mora biti definirana topologija omrežja. Izrisan mora biti načrt povezovanja do predvidenih končnih uporabnikov. V primeru gradnje kabelskega lokalnega odprtega širokopasovnega omrežja mora projekt vsebovati načrt kabelske kanalizacije, iz katerega bo razvidno, kje bo potekala nova ter kje bo uporabljena obstoječa kanalizacija. Novozgrajena kabelska kanalizacija mora vsebovati zadostne kapacitete za možne razširitve v prihodnosti.
- Vrsta tehnologije, ki jo bo ponudnik predvidel v projektu, mora zadoščati zahtevam iz Načrta razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij. Za del omrežja, ki ga ponudnik zgradi z lastnimi sredstvi, lahko naročnik predpiše uporabo tehnologije, ki je praviloma gradnja kabelskega omrežja in povezav z optičnimi vlakni. Del omrežja, ki se gradi z državnimi in evropskimi sredstvi, je lahko zgrajen s poljubno tehnologijo.
- Ponudnik mora predložiti načrt in način vzdrževanja omrežja za najmanj 20 let in podati ustrezne garancije.
- Ponudnik za posamezne storitve in povezave, ki se izvajajo v omrežju lokalne skupnosti, ne sme zahtevati višje cene kot je to v uradnem ceniku tega ponudnika za Republiko Slovenijo.
- V projektu, ki ga mora predložiti ponudnik, mora biti narejen finančni načrt projekta z opredeljenimi finančnimi viri, vsemi stroški projekta (upravičeni in neupravičeni) ter kazalniki.

- Ponudnik mora predložiti finančne izračune v skladu s Smernicami glede metodologije za izvedbo analize stroškov in koristi (Delovni dokument št. 4 Evropske komisije – Navodila za uporabo metodologije pri izdelavi analize stroškov in koristi), ki dokazujejo, da gradnja, upravljanje in vzdrževanje z namenom ustvarjanja dobička ob cenah, ki jih je s tem omrežjem možno doseči na trgu, ni možna. Iz izračunov mora biti razvidno, da z izgradnjo in upravljanjem omrežja ni možno dosežati niti minimalnega dobička.
- Ponudnik mora podati specifikacijo vseh upravičenih stroškov, ki jo je navedel v projektu in predstaviti v obliki, primerni za gradnjo po principu projekta na ključ.
- Ponudnik mora predvideti realne prihodke omrežja z upoštevanjem cen, ki jih je s tem omrežjem možno doseči na trgu. Pri tem se šteje, da je na trgu možno doseči ceno, ki dosega vsaj 80% povprečne maloprodajne cene, pod katero večji ponudniki storitev v Sloveniji ponujajo širokopasovni dostop s primerljivo hitrostjo.
- Ponudnik je dolžan omogočiti lokalni skupnosti, ministrstvu ter vsem ostalim institucijam, vključenim v izvajanje OP, ter njihovim pooblaščenecem, v smislu spremljanja porabe dodeljenih sredstev in preverjanja doseganja pričakovanih rezultatov, nadzor, tako da bo možna kontrola realizacije operacije in vpogled v celotno dokumentacijo operacije tudi po izteku trajanja pogodbe, najmanj do vključno 31.12.2015. Enake pravice imajo tudi predstavniki Evropske komisije, Evropskega računskega sodišča ter Računskega sodišča Republike Slovenije. Pred iztekom tega datuma lahko ministrstvo ta rok podaljša.
- Potrebno je oceniti vse prihodke v obdobju izkoriščanja omrežja. Ponudnik mora specifikirati oceno vseh prihodkov omrežja, preračunanih na neto sedanjo vrednost, oceno stroškov upravljanja, stroškov vzdrževanja, stroškov financiranja in stroškov amortizacije aktivne opreme, preračunanih na neto sedanjo vrednost, v skladu s 55. členom Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (Uradni list EU, št. 210/06) ter v skladu s Smernicami glede metodologije za izvedbo analize stroškov in koristi, (Delovni dokument št. 4 Evropske komisije – Navodila za uporabo metodologije pri izdelavi analize stroškov in koristi). Operacija je upravičena do sofinanciranja le do višine razlike neto sedanje vrednosti stroškov gradnje, upravljanja in vzdrževanja omrežja z neto sedanjo vrednostjo vseh prihodkov omrežja. Preostanek sredstev zagotovi soinvestitor iz zasebnih virov. Če se ugotovi, da so bili ustvarjeni prihodki večji od planiranih, se razlika vrne investitorjem glede na delež njihovega vložka. Ponudnik pri tem povrne lokalni skupnosti, ta pa Ministrstvu, delež glede na vložena sredstva državnega proračuna za kohezijsko politiko, ministrstvo pa vrne prejeta sredstva v splošni proračun Evropske unije sorazmerno s prispevkom iz sklada ESRR.
- Ponudnik se bo s pogodbo obvezal, da stalnih sredstev, pridobljenih iz naslova sofinancirane operacije ne bo prodal, oddal v najem ali leasing tretjim osebam najmanj za dobo 20 let.
- Občina Ajdovščina bo spremljala izvajanje pogodbe s ponudnikom - soinvestitorjem.
- Občina Ajdovščina zagotavlja pravilno izvajanje operacije. V primeru ugotovljene nenamenske porabe sredstev je ponudnik dolžan vrniti vsa že prejeta sredstva v realni vrednosti iz naslova te pogodbe skupaj z zakonitimi zamudnimi obrestmi od dneva nakazila do dneva vračila.
- Izvedbo del z zapisnikom potrdi pooblaščen nadzornik gradnje, ki ga izbere občina Kobarid, ki tudi preverja gradnjo in izstavljen zahtevek za izplačilo s poročilom s strani ponudnika – soinvestitorja.
- Občina Ajdovščina in soinvestitor vodita ločen knjigovodski sistem ali ustrezne knjigovodske evidence za vse transakcije v zvezi s projektom.
- Ponudnik bo dolžan poročati o doseženih rezultatih in učinkih na letni ravni. V primeru neizpolnitve te zahteve ali pa v primeru nedoseganja pričakovanih rezultatov ali učinkov, sta Občina Ajdovščina in ministrstvo upravičena zahtevati vračilo prejetih sredstev.
- Ponudnik bo dolžan lokalni skupnosti in ministrstvu dostavljati zahtevana pojasnila v zvezi z operacijo in med običajnim delovnim časom omogočati dostop na zemljišča in v objekte, za izvajanje morebitnih pregledov, povezanih z operacijo.
- Ponudnik bo dolžan lokalno skupnost, to pa ministrstvo sprotno pisno obveščati o dogodkih, zaradi katerih je podaljšano ali onemogočeno izvajanje operacije.

- Ponudnik mora predložiti izračun stroškov amortizacije in stroškov financiranja za del omrežja, zgrajenega z zasebnimi sredstvi soinvestitorja.
- Ponudnik-soinvestitor mora poskrbeti za trajno delovanje omrežja. V primeru, da bodo tekoči stroški višji od ocenjenih prihodkov, mora soinvestitor uporabiti tak poslovni model, s katerim lahko sam oziroma z drugimi viri financiranja pokrije razliko.
- Iz projekta mora biti razvidno povezovanje v tranzitno omrežje.
- Ponudnik-soinvestitor mora predložiti oceno števila potencialnih priključkov. Za potencialni priključek se šteje vsako posamezno gospodinjstvo na območjih belih lis, ki mu s tem omrežjem omogočamo povezavo v širokopasovno omrežje. Šteje se, da je gospodinjstvu omogočeno povezovanje v širokopasovno omrežje, kadar je gospodinjstvo v dometu brezžičnega omrežja ali v neposredni bližini omrežja. Za neposredno bližino se šteje razdalja do 200m do kableske kanalizacije ali do priključne točke.
- Ponudnik-soinvestitor lahko v projektu predvidi opremo WiMAX ali drugo brezžično tehnologijo tudi v primeru, če še ne razpolaga z odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc. To omrežje bo soinvestitor pričel graditi, ko bo, v skladu z določbami Zakona o elektronskih komunikacijah pridobil odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc s strani Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS oziroma sklenil dogovor z enim od obstoječih imetnikov teh odločb.

Tehnični pogoji oz. omejitve, ki jih mora zagotoviti ponudnik so sledeče:

1. Povezovanje specifičnih področji določene občine med seboj.
 - Specifično področje določene občine je tisto, ki ga ponudnik podpre z tehnologijo, ki jo sicer v večini občine ne bo uporabljal.
 - Primer specifičnega področja je povezovanje preko TV kabelskih operaterjev, ali pa specifične brezžične (radijske) tehnologije , ki povezujejo gručasto ali posamezno krajevno razpršene končne uporabnike.
 - Vsako specifično področje mora biti vključeno v preostanek občinskega omrežja, oziroma hrbtenično omrežje kamor je priključena določena občina, preko prehodov, ki zagotavljajo popolno kompatibilnost z IP standardnim protokolom.
2. Povezovanje specifičnih področji na hrbtenično omrežje in zagotavljanje logičnega omrežja ene občine ne glede na fizično topologijo omrežja.
 - Pod specifično področje določene občine lahko štejemo tudi področje, ki ni neposredno (fizično) priključeno na občinsko hrbtenico zaradi tehničnih, geografskih ali kakršnih koli drugih razlogov.
 - Tako področje je priključeno v neko tretje omrežje, ki nima neposrednega stika z občinsko hrbtenico.
 - Za tako področje veljajo pogoji, ki so opisani pod točko 2, istočasno pa mora ponudnik zagotavljati logično enotnost občinskega omrežja s pomočjo standardnih razpoložljivih tehnologij (VPN kanali, MPLS,)
3. Topološki in tehnološki parametri povezav (omrežja) znotraj določene občine.

Osnovni protokol občinskega omrežja je TCP/IP po možnosti v inačici ki omogoča nastavitve QOS parametrov.

Izhodiščna topološka priporočila:

- Prednost imajo fiksne optične povezave, katerih minimalna kapaciteta do končnega uporabnika mora biti 100 Mbit/s z možnostjo nadgraditve na 1 Gbit/s če je to upravičena zahteva končnega uporabnika (tipično manjši obrat, obrtna delavnica, večji kmečki turizem, ...).
- Izkoristimo vse že obstoječe optične povezave, za kar ponudnik pridobi pravico uporabe (zakupa), v primeru ko ni sam lastnik določene infrastrukture.

- Ponudnik lahko izvede povezavo po že obstoječih stebrih, vendar je njegova dolžnost, da pridobi pravico uporabe s strani lastnika.
- Prednost imajo ponudniki, ki ponudijo topologijo z redundantnim priklopom občinskega omrežja na »internetno« hrbtenico.
- Prednost imajo ponudniki, ki ponudijo topologijo z najvišjo stopnjo redundantnih internih povezav določenega občinskega omrežja.

Izhodiščna tehnološka priporočila:

- V primeru izkoriščanja obstoječih »bakrenih« povezav je potrebno zagotoviti maksimalno kapaciteto prenosa za določeno dolžino bakrene povezave. Na primer:
 - Za 500 m linijo tehnologijo VDSL 2+ s kapaciteto 80 Mbit/s.
 - Za linije od 500 do 1500 m tehnologijo ADSL 8 Mbit/s.
- Ponudnik, ki bo za te linije ponudil izvedbo z optičnimi povezavami ima prednost.
- Če bo ponudnik ponudil tehnologijo WIMAX je njegova naloga, da pridobi licenco za uporabo te tehnologije.
- Tehnologija »wireless mash« je sprejemljiva če zagotavlja 54 Mbit/sek kar pa je seveda odvisno od oddaljenosti končnih uporabnikov.

3.8 Tehnične karakteristike širokopasovnega omrežja

Ponudba mora upoštevati vse tehnične karakteristike, ki jih predpiše lokalna skupnost, najmanj pa naslednje:

- Širokopasovno omrežje predvideno za gradnjo z državnimi in evropskimi sredstvi je lahko zgrajeno v poljubni tehnologiji.
- Ponudnik mora zagotoviti 100% pokritost vseh predvidenih končnih uporabnikov na določenem območju v skladu z Načrtom razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v občini Ajdovščina.
- Ponudnik mora zainteresiranim končnim uporabnikom (gospodinjstvom, podjetjem in institucijam) zagotoviti prenosne kapacitete v skladu z Načrtom razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v občini Ajdovščina.
- Ponudnik mora transportne povezave med naselji in do hrbtencičnega omrežja zagotoviti v skladu z Načrtom razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v občini Ajdovščina.

Vrsta tehnologije, ki jo bo ponudnik predvidel v projektu, mora ustrezati tehnologiji iz Načrta razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij. Lokalna skupnost lahko predpiše gradnjo komercialnega dela omrežja s kabelsko kanalizacijo in z optičnimi vlakni, na nekomercialnih delih omrežja pa mora biti omrežje tehnološko nevtrarno.

BREŽIČNO OMREŽJE:

- V primeru načrtovanja in gradnje odprtih širokopasovnih omrežij z brezžično tehnologijo je potrebno zagotoviti pokrivanje skupnih potreb po pasovni širini vseh zainteresiranih končnih uporabnikov na tem območju in zmožnost povečanja potrebne pasovne širine na trikratnik trenutne skupne potrebe po pasovni širini vseh zainteresiranih uporabnikov na tem območju.
- V primeru radijske povezave centralne točke s širokopasovnim hrbtencičnim omrežjem mora radijska povezava točka-točka zagotavljati vsaj trikratno pasovno širino, ki je vsota vseh potreb po pasovni širini vseh zainteresiranih uporabnikov tega območja.
- V primeru gradnje brezžičnih odprtih širokopasovnih omrežij je potrebno predvideti lokacije baznih postaj (infrastruktura, napajanje, umeščanje v okolje ipd.) ter način povezovanja le teh s hrbtencičnim omrežjem. Potrebno je zagotoviti terminalno, prenosno in podatkovno opremo.

- Tudi brezžično omrežje mora omogočati souporabo omrežja različnim operaterjem pod enakimi pogoji.

OMREŽJE Z BAKRENIMI VODI:

- Odprto širokopasovno omrežje je lahko zgrajeno tudi z vsemi vrstami bakrenih vodov, kar se praviloma uporablja pri uporabi že položenih bakrenih vodov.
- V primeru načrtovanja in gradnje odprtih širokopasovnih omrežij z bakrenimi vodi je potrebno zagotoviti pokrivanje trenutnih skupnih potreb po pasovni širini vseh zainteresiranih končnih uporabnikov na tem območju in zmožnost povečanja potrebne pasovne širine na trikratnik skupne potrebe po pasovni širini vseh zainteresiranih uporabnikov na tem območju.

OPTIČNO OMREŽJE:

- V primeru optične povezave končnih uporabnikov s centralno točko morajo do objektov voditi kabli z naslednjim številom optičnih vlaken:
 - do objektov samo z gospodinjstvi: vsaj 1 par optičnih vlaken na gospodinjstvo.
 - do objektov s podjetji ali ustanovami: vsaj 2 para optičnih vlaken na podjetje ali ustanovo.
- V primeru optične povezave centralne točke s širokopasovnim hrbteničnim omrežjem mora biti ta izvedena s kablom, ki vsebuje vsaj 48 vlaken (velja za primere, ko centralna točka ni hkrati tudi točka vstopa v širokopasovno hrbtenično omrežje).
- Pri izdelavi optične trase naj bodo uporabljeni kabli z naslednjimi lastnostmi:
 - vlakna naj bodo montirana ohlapno v cevkah kabla,
 - kabel mora biti električno neprevoden,
 - konstrukcija kabla mora zagotoviti zadostno zaščito pred vdorom vode v kabel (glede na zahteve terena),
 - konstrukcija kabla mora zagotoviti zadostno zaščito pred glodavci (npr. z uporabo steklenih vlaken),
 - konstrukcija in materiali kabla (plašč in nosilni deli) morajo zagotoviti stabilnost kabla pri vlečenju in/ali vpihavanju (glede na način izvedbe kabliranja) ter odpornost kabla proti pretrganju zaščite pri točkovni obremenitvi (oster rob cevi ali kanala). Kabel mora biti primerno odporen na udarce,
 - Po zaključku del mora biti v vseh ceveh vložena predvleka oz. vrvica, ki omogoča preprosto vložitev predvleke za uvlek dodatnih kablov, razen v primeru praznih cevi, ki so namenjene za vpihovanje optičnih kablov.
- Pri polaganju optičnih kablov je potrebno upoštevati naslednje zahteve:
 - Izvajalec mora upoštevati navodila proizvajalca kabla glede načina polaganja in maksimalnih dovoljenih obremenitev pri polaganju ter po končanju (zvijanje kabla, obremenitve),
 - Enostavno lociranje in odprava poškodb ter popravilo brez vstavljanja dodatnih delov kabla mora biti zagotovljeno z uporabo zadostnega števila zank prostega kabla v jaških na vseh kabelskih trasah,
 - Kabel mora biti v vsakem jašku označen z vodo odporno napisno ploščico z oznako trase, tipom kabla, najbližjo začetno in zaključno točko kabla ter lastnikom kabla.
- Na optičnih trasah bodo ponudniki izvedli povezave z enorodovnimi vlakni (single-mode fiber). Vlakna morajo ustrezati specifikacijam standarda ITU-T G.652D (no-water-peak) ter standardom IEC 60793 in EN 188000. Na optičnih trasah, kjer se polagajo novi kabli, mora biti uporabljen enak tip optičnih vlaken istega proizvajalca.
- Optična vlakna morajo zagotavljati naslednje lastnosti:
 - največje specifično optično slabljenje (1310nm/1550nm) <0.40/<0.25 dB/km,
 - tipično specifično optično slabljenje (1310nm/1550nm): <0.36/<0.22 dB/km,
 - barvna disperzija (1310nm/1550nm): <3.5/<18 ps/nm.km,
 - polarizacijska rodovna disperzija (PMD Link Design Value, po IEC 60794-3:2001) < 0.2 ps/km^{1/2} in

- uporabijo se lahko tudi optična vlakna višjih kakovosti, kar mora ponudnik obrazložiti z ustrezno dokumentacijo.
- Optična vlakna, ki se uporabijo za posamezne končne uporabnike, naj bodo na vsaki končni točki in v centralni točki zaključena v optičnem delilniku. Presežna vlakna naj bodo zaščitena v kasetah. Vlakna za končne uporabnike bodo na lokaciji končnega uporabnika zaključena v komunikacijskih omarah/napravah. Zahtevane so naslednje lastnosti zaključkov vlaken:
 - kablji morajo biti zaključeni z varjenjem zaključnih kablov (pigtail) na optična vlakna,
 - zaključni kablji naj bodo zaključeni z FC, SC ali LC konektorji s PC brušenjem, z optičnim povratnim slabljenjem vsaj 45dB ali več,
 - na konektorskem spoju (each-to-each) naj bo maksimalno slabljenje manjše od 0,4dB,
 - vlakna naj bodo v optičnem delilniku pri končnih uporabnikih zaključena z zgoraj navedenimi konektorji. Optični delilnik naj ima prostor za zaključitev 12 oziroma 24 vlaken, nameščenih pa mora biti vsaj 12 spojnikov,
 - v centralnih točkah naj bodo vlakna zaključena v optičnih delilnikih z zgoraj navedenimi konektorji. Optični delilniki s spojniki naj imajo vsaj 48 spojnikov. Zaželeno je namestitev delilnikov s 96 spojniki .
- Za zaključena vlakna je potrebno predložiti naslednje meritve:
 - dvostranski OTDR na 1310nm in 1550nm,
 - meritev optične izgube na 1310nm in 1550nm,
 - meritve ostalih položenih vlaken glede na namen (za G.655 vlakna).
- Vlakna morajo biti ob zaključku na delilniku jasno in nedvoumno označena.
- V vsaki omari mora biti na vidnem mestu plastificirana shema, iz katere mora biti jasno razvidno, kje se vsako vlakno zaključi na drugi strani (lokacija, prostor, omara, delilnik, konektor).
- Ponudnik bo z izbiro materialov in opravljenimi deli zagotovil garancijo za vsa opravljena dela in vse vgrajene materiale za dobo 10 let.

KABELSKA KANALIZACIJA:

- Za vse optične povezave se gradi ali uporabi obstoječa kabelska kanalizacija (gradnja zračnih optičnih vodov je možna le v izjemnih primerih, ko ne obstaja nobena možnost realizacije gradnje kabelske kanalizacije), v kateri mora biti položena ena cev takega premera, ki omogoča vstavitve predvidenega optičnega kabla in še enega dodatnega kabla enakih dimenzij (možnost kasnejše vgradnje dodatnega kabla), ter še ena cev (rezervna) enakih dimenzij. Pri polaganju novih cevi so le te lahko iz polietilena visoke gostote (PE-HD oz. HDPE) ali polivinil klorida (PVC) oz. drugih materialov, ki zagotavljajo enake ali boljše pogoje za uvlek in obstojnost optičnih kablov.
- Novozgrajena kabelska kanalizacija na trasah med lokalnimi dostopnimi točkami in centralnimi točkami ter hrbteničnim omrežjem, je potrebno predvideti prazne cevi za nadaljnje razširitve omrežja z vsaj trikratno kapaciteto trenutnih zahtev.
- Na trasi kabelske kanalizacije naj bodo revizijska mesta in stičišča cevovodov izvedena v jaških.
 - Jaški naj bodo izvedeni z betonskimi cevmi, z betoniranjem na terenu ali iz drugih materialov, ki ustrezajo zahtevam. Izvedba jaška mora ustrezati vrsti in zahtevani nosilnosti terena.
 - Velikost jaška mora ustrezati zahtevam kabelske kanalizacije. Prehodni jaški (dva cevna uvoda) naj bodo premera vsaj 60 cm, jaški z večjimi cevniimi uvodi pa primerno večji.
 - Jaški, v katerih bo predviden spoj kablov (kabelska spojka z optičnimi zvari), morajo biti dimenzionirani tako, da bodo možni vzdrževalni posegi na spojki.
 - Jaški morajo biti pokriti z litoželeznimi (siva litina) povoznimi pokrovi brez rešetk. Nosilnost pokrova jaška mora ustrezati nosilnosti terena in v zadostni meri ščititi pred vdorom vode in umazanije, da ni moten dostop do kanalizacije ter da ni ogrožena trajnost optični kablov.

- Pokrov jaška ima lahko le nevtralne oznake (oznaka proizvajalca, velikost in tip jaška). Dodatni napisi na jašku naj bodo usklajeni z naročnikom in ostalimi investitorji (ne sme biti oznak: telefon, električna, plin, voda, kanalizacija, telekom).
- Prazne cevi naj bodo začepljene, cevi s kabli pa morajo biti zaščitene pred vdorom glodavcev in vode.

CENTRALNE TOČKE:

- Pri načrtovanju gradnje odprtih širokopasovnih omrežij je potrebno predvideti lokacije centralnih točk (predložena morajo biti dovoljenja lastnikov prostorov, kjer bodo centralne točke postavljene). V primeru večjih oddaljenosti med naselji, v katerih se bo gradilo odprto širokopasovno omrežje, se lahko načrtuje tudi lokalne dostopovne točke v teh naseljih ter njihovo povezavo s centralno točko lokalne skupnosti, od koder bo tekla povezava s hrbteničnim omrežjem ali pa neposredno povezavo lokalnih dostopovnih točk s hrbteničnimi omrežji, če je to ekonomsko ugodneje.
- Ponudnik poskrbi za načrtovanje in vgradnjo prenosne ter podatkovne opreme v centralnih točkah določenega območja.
- Za terminalno opremo zainteresiranih končnih uporabnikov poskrbi ponudnik storitve ali končni uporabnik sam.
- Centralne točke morajo zadostiti naslednjim pogojem:
 - Prostorji morajo biti dovolj veliki za postavitve omare za komunikacijsko opremo dimenzij vsaj 600x750x2000mm (š x g x v).
 - Do prostorov mora biti napeljana napajanje 220V preko ločene 16A varovalke in urejena ustrezna ozemljitev.
 - 24 ur na dan, 365 dni na leto morajo biti zagotovljeni ustrezni pogoji za delovanje računalniške in komunikacijske opreme (po potrebi klimatska naprava).
 - Dostop do prostorov mora biti omogočen za potrebe vzdrževanja 24 ur na dan 365 dni na leto (v primeru nujne intervencije ali po najavi), osebju upravljavca in pooblaščenim osebam operaterjev omrežij ter ponudnikom storitev, ki imajo svoje naprave na lokacijah centralnih točk.
 - Prostorji morajo biti tehnično varovani in ne smejo biti dostopni nepooblaščenim osebam.
 - Lastniki lokacij, na katerih so centralne točke, morajo dopustiti izvajalcem gradnje odprtih širokopasovnih omrežij napeljati komunikacijske vode do centralnih točk, le ti pa morajo kriti vse potrebne stroške napeljave in ureditve.
 - Lastniki lokacij ponudnikom in lastnikom odprtih širokopasovnih omrežij ne bodo zaračunavali najemnine.
 - Lastniki lokacij bodo ponudnikom zaračunavali mesečne obratovalne stroške po stroškovnem principu.
 - Lastniki odprtih širokopasovnih omrežij uredijo vsa pogodbeno razmerja z lastniki lokacij, na katerih se bodo nahajale centralne točke.

POVEZOVANJE V HRBTENIČNO OMREŽJE:

- Pri načrtovanju gradnje odprtih širokopasovnih omrežij je potrebno predvideti lokacije kolokacij za vstopne točke v hrbtenična omrežja. Ponudniki poskrbijo za dovoljenja lastnikov prostorov, kjer bodo nameščeni in izvedeni vstopi v hrbtenična omrežja.
- Ponudniki izberejo ponudnike hrbteničnih omrežij na teh območjih, v katere bodo vstopala odprta širokopasovna omrežja in od njih pridobijo zavezujoče ponudbe (pogodbe), ki jih priložijo v svojih ponudbah, na podlagi katerih bodo bodoči upravljavci in/ali lastniki sklenili dolgoročne pogodbe za vstop v hrbtenična omrežja.
- Hrbtenično širokopasovno omrežje, v katerega se bo odprto širokopasovno omrežje povezovalo, se izbere glede na enostavnost dostopa (oddaljenost, konfiguracija terena in tehnološka upravičenost), na ekonomsko učinkovitost in na razpoložljive kapacitete hrbteničnega omrežja, pri čemer nastopajo vsi ponudniki hrbteničnih omrežij na tem območju pod enakimi pogoji. Če je na območju več naselij, v katerih je potrebno zgraditi odprto širokopasovno omrežje in je učinkoviteje povezovanje v različna hrbtenična

omrežja, se za povezovanje različnih omrežij s hrbteničnimi omrežji lahko izbere različne operaterje takih omrežij.

- Vstop v širokopasovno hrbtenično omrežje mora omogočati dostop do vseh uporabnikov na tem območju s strani vseh ponudnikov storitev in to pod enakimi tržnimi pogoji.

AKTIVNE NAPRAVE:

Ponudnik mora zagotoviti vse aktivne naprave, ki so potrebne za nemoteno delovanje omrežja z zahtevano zanesljivostjo in varnostjo, za dostop do končnih uporabnikov s strani različnih ponudnikov storitev.

3.9 Pogoji upravljanja z odprtim širokopasovnim omrežjem

Odprto širokopasovno omrežje bo izbrani ponudnik upravljal in vzdrževal tako, da bo omogočil dostop v omrežje vsem ponudnikom storitev in drugim operaterjem pod enakimi pogoji. Izbrani ponudnik lahko ponudnikom storitev in operaterjem zaračunava samo strošek vstopa v omrežje, dostop do posameznih lokalnih dostopovnih točk ter do končnih uporabnikov. Vsem operaterjem mora ponujati omrežje pod enakimi pogoji.

Pri tem pa vsem operaterjem skupaj ne sme zaračunati višjega zneska, kot ga je predvidel v ponudbi na razpis za izbiro izvajalca, in sicer pod specifikacijo cene, pod katero bo ponudnik ponujal omrežje, ki ga je zgradil s svojimi sredstvi (komercialni del omrežja), ponudnikom storitev in drugim operaterjem, ki vsebuje stroške amortizacije, financiranja, upravljanja za ta del omrežja, vzdrževanja in pričakovan dobiček, ter specifikacijo cene, pod katero bo izbrani ponudnik ponujal del omrežja, ki bi bil zgrajen z državnimi in evropskimi sredstvi (nekomercialnega dela omrežja), ki vsebuje stroške upravljanja in vzdrževanja. V obeh primerih predpostavi, da bo v omrežje vključenih 20 priključkov na 100 prebivalcev.

Ob višjem doseženem številu končnih uporabnikov na nekomercialnem delu omrežja lahko sorazmerno poveča stroške upravljanja in vzdrževanja, na komercialnem delu omrežja pa lahko sorazmerno poveča ceno, ki jo v tem omrežju zaračunava vsem ponudnikom storitev in drugim operaterjem. Za komercialni del omrežja se torej izoblikuje najvišja cena na končnega uporabnika, nad katero ne sme izbrani ponudnik ponujati svojega omrežja.

V obdobju manjšega števila končnih uporabnikov od predvidenega, upravljavec omrežja lahko operaterjem zaračunava stroške, ki jih je predvidel ob predpostavki, da bo v omrežje vključenih 20 priključkov na 100 prebivalcev.

Razen cene na končnega uporabnika, ki jo bo ponudnik mesečno zaračunaval ponudnikom storitev za dostop do vsakega končnega uporabnika na delu omrežja, zgrajenem z lastnimi sredstvi ponudnika, ter stroškov upravljanja in vzdrževanja dela omrežja, zgrajenega z državnimi in evropskimi sredstvi, izbrani ponudnik (upravljavec in vzdrževalec) ne bo smel zaračunavati drugih stroškov operaterjem omrežij in ponudnikom storitev ter končnim uporabnikom.

Vrsta tehnologije, ki jo bo ponudnik predvidel v projektu, mora ustrezati zahtevam iz Načrta razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v občini Ajdovščina. Izvedba načrtovanih omrežij je tehnološko nevtralna. Glede na obstoječe stanje infrastrukture, predstavljene potrebe in konfiguracijo terena območja gradnje, mora ponudnik izbrati optimalne tehnologije.

Ponudniki (potencialni izvajalci) morajo pri zasnovi projekta (ponudbe) upoštevati predvsem sledeče:

- 130 uporabnikov je priključljivih preko položenega kabelskega omrežja z kapaciteto 100 Mbit/s, to gre v 1 mesecu.

- Hrbtenica omrežja predvideva izkope osnovnih optičnih povezav po zelo zahtevnem hribovitem področju (glej) tole gre v pol leta
- Določene povezave v hrbtenici občine so brezžične (po 2 točki še 1 mesec)
- Verjetno bo veliko število hitrih dostopov realizirano preko brezžičnih povezav. (3 mesece)
- Povezave do gospodinjstev bodo po zelo zahtevnem terenu v večini primerov brez možnosti gluhih priključkov npr.: brezžični dostop (hot spot).
- Pokrajina občine je razgibana, kar otežuje ceneno in enostavno polaganje optičnih kablov. To dejstvo implicira skoraj neizogibno uporabo brezžičnih povezav v najbolj odročnih področjih.
- Večina pomembnejših uporabnikov (Administrativno središče občine, zdravstveni dom, gasilci, industrijski in obrtni obrati, ...) so v naselju Ajdovščina.
- Planirane so obrtne cone, ki ležijo na primernem terenu za povezovanje le te z optičnimi povezavami.
- Praktično vsi objekti imajo telefonski priključek, katerega naročniška zanka je v bakreni izvedbi, tako, da za priklope, katerih dolžina ni prevelika, ni težav pri hitrih priklopih, če upoštevamo faznost projekta.
- Smiselno je, da se na »koncu« vsakega optičnega kabla (lokalna dostopna točka) vzpostavi distribucijsko vozlišče ta končne uporabnike in eventualne vozlišča za brezžični lokalni dostop.

4 Izvedbeni načrt s terminskim planom

Pogoje uporabe stvarnega premoženja samoupravnih lokalnih skupnosti opredeljuje Zakon o stvarnem premoženju države, pokrajin in občin (Ur.l.RS, št. 14/07), ki se bo začel uporabljati 3. septembra in Uredba o pridobivanju, razpolaganju in upravljanju s stvarnim premoženjem države in občin (Ur.l.RS, št. 12/03 in 77/03). 29. člen zakona govori o tem, da je obremenjevanje nepremičnega premoženja samoupravnih lokalnih skupnosti s stvarnimi pravicami sicer odplačno, vendar pa je lahko brezplačno, če se zasleduje javni interes. Obremenjevanje s stvarnimi pravicami se izvede z metodo neposredne pogodbe. Uredba pa v 64. členu govori o tem, da mora upravljavec na predlog zainteresirane osebe pripraviti posamičen program upravljanja tudi v primeru obremenjevanja nepremičnega premoženja. Pri tem upravljavcu ni potrebno izvesti pripravljalnih dejanj, ki se nanašajo na ocenjevanje nepremičnega premoženja, razen če oceni, da je to v konkretnem primeru potrebno. V primeru vzpostavljanja služnosti, je leto potrebno natančno opredeliti, in sicer v čim manjšem obsegu, racionalno in gospodarno. V konkretnem primeru gre za zasledovanje javnega interesa, kar pomeni, da je obremenjevanje nepremičnega premoženja lokalne samoupravne skupnosti lahko brezplačno.

Občina Ajdovščina daje na svoja zemljišča soglasje, da se lahko gradi na njenih zemljiščih za gradnjo širokopasovnega omrežja. Občina Ajdovščina bo v primeru sočasne izgradnje prometno-komunalne infrastrukture racionalno izkoristila sredstva ter implementirala GOŠO na trasah, kjer je le-to možno.

Služnostni upravičenec se obvezuje:

1. o pričetku del obvestiti lastnika, kateremu mora po končanih delih tudi predati projekt izvedenih del v enem izvodu na papirju in v digitalni obliki,
2. uskladiti traso predmeta pogodbe z obstoječimi in predvidenimi komunalnimi napravami z upravljavci posameznih komunalnih naprav,
3. opraviti dela skladno s tehničnimi predpisi in v skladu s pravili stroke,
4. po končanih delih na lastne stroške vzpostaviti na nepremičnini prvotno stanje (in sicer prevoznost ceste je potrebno zagotoviti nemudoma, dokončno sanacijo vozišča pa najkasneje v roku 90 dni od končanja del, vzpostavitev prvotnega stanja na površinah, ki niso ceste, je potrebno vzpostaviti takoj, najkasneje pa v 8 dneh po končanju del),
5. na novo položiti in podbetonirati vse izkopane in spodkopane lamele in robnike pločnika, obnoviti vse poškodovane naprave za odvodnjavanje ceste ter jaške v vozišču opremiti s pokrovi razreda (250 kN) z zaklepom in protihrupnim vložkom,
6. po končani gradnji ali po končanih vzdrževalnih in podobnih delih lastniku povrniti vso nastalo škodo;
7. povrniti lastniku vso morebitno škodo, ki bi mu nastala zaradi lokacije ali obratovanja predmeta pogodbe,
8. izvajati služnost v obsegu in v skladu z namenom, za katerega je ustanovljena.

Vzpostavitev prvotnega stanja, iz točke 4 zgoraj, mora služnostni upravičenec v primeru, da posega tudi v asfaltirano prevleko ceste, realizirati na naslednji način:

- če gre za poseg, ki se izvaja vodoravno glede na cestno telo, mora služnostni upravičenec v celotni dolžini posega zagotoviti novo asfaltno prevleko, in sicer:
 - najmanj v širini polovice cestnega telesa, če gre za dvopasovno cesto,
 - v celotni širini cestnega telesa, če gre za ožjo cesto oz. pot;
- če gre za poseg, ki se izvaja pravokotno glede na cestno telo, mora služnostni upravičenec zagotoviti novo asfaltno prevleko v dolžini najmanj 10m (na vsako stran posega najmanj 5m), in sicer v celotni širini cestnega telesa.

Vse morebitne posedke na trasi kanalizacije in druge posledice predmetne gradnje, ki bodo nastale v roku 2 let po končanju del, se služnostni upravičenec zavezuje na svoje stroške v celoti sanirati, in sicer v skladu s tehničnimi predpisi in pravili stroke. Če služnostni upravičenec v roku, ki mu ga bo postavil lastnik (ki pa ne sme biti krajši od 30 dni) ne bo izvedel sanacijskih del, oz. ta ne bodo izvedena v skladu s tehničnimi predpisi in pravili stroke, bo sanacijska dela izvedel lastnik na stroške služnostnega upravičenca. V ta namen bo lastnik služnostnemu upravičencu sam ali po izvajalcu sanacijskih del izstavil račun, služnostni upravičenec pa se zavezuje račun plačati v roku 15 dni od izstavitve.

Morebitno škodo zaradi gradbenih, vzdrževalnih in rekonstrukcijskih del, omenjeno v 6. točki zgoraj, se služnostni upravičenec zaveže z lastnikom komisijsko popisati ter lastniku zanjo tudi plačati odškodnino. Višino odškodnine bo določil sodni cenilec, in sicer v roku 60 dni po obvestilu lastnika služnostnemu upravičencu o nastali škodi. Stroške sodnega cenilca nosi služnostni upravičenec.

4.1 Ocena investicijskih sredstev

Okvirno znesek proračuna za celotno investicijo znaša 3.000,00 EUR po gospodinjstvu. Celotna operacija bi za občino Ajdovščina znašala za vsa 4 naselja zavedena na seznamu belih lis (136 gospodinjstev) 408.000,00 EUR. Predvideni znesek ne vključuje davka na dodano vrednost.

4.2 Terminski plan

Terminski načrt gradnje mora biti izvedljiv v 18. mesecih od podpisa pogodbe.

V tabeli 12 je prikazan plan akcij projekta z začetkom aktivnosti celotne operacije, s katero bo občina kandidirala na javnem razpisu za pridobitev sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR; 2. Razvojna prioriteta: Gospodarsko-razvojna infrastruktura ; Prednostna usmeritev: 2.2. Informacijska družba.

Tabela 12: Plan akcij

PLAN AKCIJE	MESEC																								
	-5	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Sklep o pričetku postopka JN																									
Podpis konzorcijske pogodbe																									
Priprava razpisne dokumentacije in izvedba postopka javnega razpisa																									
Konkurenčni dialog																									
Izbor izvajalca																									
Podpis pogodbe z izvajalcem																									
Izdelava investicijske dokumentacije																									
Priprava razpisne dokumentacija in prijava na javni razpis ESRR																									
Pridobivanje soglasij lastnikov za služnost																									
Pridobivanje lokacijske informacije in upravnega dovoljenja																									
Sklep in podpis pogodbe o pridobitvi sredstev ESSR																									
Izvedba in izgradnja omrežja																									
Nadzor na izvedbo projekta																									
Prevzem																									